

JAARVERSLAG
VAN HET ONDERZOEKSORGGAAN VOOR
ONGEVALLLEN EN INCIDENTEN OP HET SPOOR
2016

.be

INHOUDSTAFEL

1 VOORWOORD	3
2 HET ONDERZOEKSORGAAN	5
2.1 Juridisch statuut	5
2.2 Organisatie en middelen	6
3 ONZE BELANGRIJKSTE OPDRACHTEN	9
3.1 De onderzoeken	9
3.2 De communicatie	9
3.3 De databanken	10
4 ANDERE ACTIVITEITEN VAN HET OO	12
4.3 Opleidingen	12
4.4 Seminarie over de veiligheid aan overwegen	13
5 DE ONDERZOEKEN	18
5.1 Onderzoeksproces	18
5.2 Gevallen die moeten worden onderzocht	19
6 VIER GEOPENDE ONDERZOEKEN IN 2016	23
Hermalle-sous-Huy - Melsele - Binche - Landen	23
7 ZES ONDERZOEKEN AFGESLOTEN IN 2016	25
Pittem (25/11/2015) - Aanrijding van een lijnbus door een NMBS-reizigerstrein op een overweg	25
Binche (13/01/2016) - Botsing tussen 2 NMBS-reizigerstreinen	26
Remersdael (25/01/2012) - Ontsporing van een goederentrein	27
Landen (18/02/2016) - Ontsnapping van een NMBS-trein tussen Landen en Tienen	28
Antwerpen (01/01/2015) - Dubbele seinvoorbijrijding van een internationale trein	29
Schaarbeek (10/10/2014) - Tegenover elkaar staan van twee NMBS-treinen	30
8 AANBEVELINGEN	35
De aanbevelingen	35

Foto's ter illustratie genomen door het Onderzoeksgaan voor Ongevallen en Incidenten op het Spoor tijdens het «Festival Vapeur» georganiseerd door de vereniging «Chemin de Fer à Vapeur des 3 Vallées» (C.F.V.3.V. asbl) - September 2016

1 | VOORWOORD

Dit jaarverslag belicht de verwezenlijkingen van het Onderzoeksorgaan in 2016. Onze doelstelling is ondubbelzinnig het bevorderen van de veiligheid. Om dit te doen voeren we onderzoeken, delen we onze resultaten en onze ervaring, letten we op onze werking, innoveren we,... Het Onderzoeksorgaan heeft 6 onderzoeken afgesloten waarvan 2 in de loop van het jaar 2016 werden geopend.

WE ONDERZOEKEN

Het ongeval of het incident is in 't algemeen te wijten aan een menselijke fout: men moet niet blijven stilstaan bij deze vaststelling, maar lessen eruit trekken om te voorkomen dat dezelfde fout wordt herhaald. Daarom zoeken we naar de rechtstreekse oorzaken en naar de factoren die bijgedragen hebben tot het voorval.

Een onderzoek levert niets op zonder de actieve medewerking van alle betrokken actoren. We delen met hen op actieve wijze de beschikbare gegevens. Onze vaststellingen dienen niet om te bepalen wie strafrechtelijk of burgerlijk aansprakelijk is. Onze vragen en onze beredenering hebben slechts een enkele doelstelling: de veiligheid bevorderen door alle actoren aan te moedigen overleg te plegen, te investeren en zich in te spannen voor de verbetering van de veiligheid op het spoorwagennet.

In het kader van onze onderzoeken waken we erover dat alle personen en organisaties met eerbied, hoffelijkheid, discretie en billijkheid worden behandeld.

WE INNOVEREN

- We hebben ons eerste onderzoek naar een ongeval op een museumspoorlijn geopend. Er waren geen doden te betreuren maar meerdere personen liepen verwondingen op. Het onderzoek bracht de omstandigheden van het ongeval aan het licht en was voor de leden van het Onderzoeksorgaan de gelegenheid om zich te verdiepen in het domein van de museumspoorlijnen. We hebben mogen rekenen op de openheid en de medewerking van de vrijwilligers die instaan voor de exploitatie van de museumspoorlijnen.

- Het onderzoek naar de ontsporing in september 2015 te Buizingen kon in september 2016 niet worden gefinaliseerd. Het Onderzoeksorgaan heeft, voor het eerst, een tussentijds verslag opgesteld, zoals voorzien in de nog niet omgezette nieuwe Europese richtlijn 2016/798.

WE DELEN

- In maart organiseerden we dankzij de expertise van onze collega's van de RAIB, een opleidingsweek waarop alle onderzoekorganen welkom waren. 10 nationaliteiten waren er vertegenwoordigd.
- In oktober 2016 hebben we ons eerste seminarie georganiseerd met als thema de veiligheid aan overwegen. Het seminarie was volgens ons leerrijk voor iedereen: zo leerde men hoe iedereen werkte.
- We zaten ook samen met onderzoekorganen uit de luchtvaart-, zee- en spoorwagensector.

WE LETTEN OP ONZE WERKING

Een externe firma is begonnen met een audit in december 2016 om de tevredenheidsgraad van onze klanten te meten en maatregelen voor te stellen teneinde beter aan hun verwachtingen te beantwoorden en beter met hen te communiceren.

De resultaten van deze audit worden verwacht begin 2017.

2 | HET ONDERZOEKSORGAAN

2.1 JURIDISCH STATUUT

De Europese Richtlijn 2004/49 ligt aan de grondslag van de oprichting van een onafhankelijk orgaan dat instaat voor het onderzoek naar de ongevallen en incidenten op het spoor, met als doel de veiligheid te verbeteren. Deze richtlijn werd omgezet naar Belgisch recht in de vorm van een wet en twee uitvoeringsbesluiten.

WET VAN 30 AUGUSTUS 2013 HOUDENDE DE SPOORCODEX

De Spoorcodex beoogt drie wetten met betrekking tot de spoorwegen te verzamelen en in één samenhangende wettekst vast te leggen. Hij vervolledigt de omzetting van bepaalde richtlijnen en brengt aan de spoorwegreglementering wijzigingen aan die nodig zijn geworden door de opgedane kennis sinds de afkondiging van de volgende drie wetten:

- de wet van 4 december 2006 betreffende het gebruik van de spoorweginfrastructuur;
- de wet van 19 december 2006 betreffende de exploitatieveiligheid van de spoorwegen;
- de wet van 26 januari 2010 betreffende de interoperabiliteit van het spoorwegsysteem in de Europese Gemeenschap.

KONINKLIJK BESLUIT VAN 16 JANUARI 2007

Het koninklijk besluit van 16 januari 2007 tot vaststelling van sommige regels betreffende de onderzoeken naar ongevallen en incidenten bij de spoorwegen, gewijzigd bij koninklijk besluit van 25 juni 2010.

KONINKLIJK BESLUIT VAN 22 JUNI 2011

Het koninklijk besluit van 22 juni 2011 wijst het Onderzoeksgaan voor ongevallen en incidenten op het spoor aan, en heft het koninklijk besluit van 16 januari 2007 op.

Artikel 4 stelt dat de directeur en de adjunct-directeur geen enkele band mogen hebben met de Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit van de Spoorwegen (DVIS) of met welke spoorweginstelling dan ook of elke andere instelling waaruit een belangenconflict bij een onderzoek zou voortvloeien.

WET VAN 26 MAART 2014

De wet van 26 maart 2014 bevat de voorschriften betreffende de exploitatieveiligheid van de museumspoorlijnen.

Een museumspoorlijn heeft als belangrijkste functie het vervoer van toeristenreizigers met historisch materieel, zoals stoomlocomotieven. Het gaat om oude, buiten dienst gestelde, maar niet ontmantelde spoorlijnen, die vooral door een toeristische spoorwegvereniging worden uitgebaat.

Om een museumspoorlijn te mogen uitbaten, moet de uitbater beschikken over een exploitatievergunning, afgeleverd door de veiligheidsinstantie (DVIS). Overeenkomstig deze wet moet de museumspoorlijnutbater onmiddellijk het Onderzoeksgaan inlichten bij het zich voordoen van een ernstig ongeval. De wet verplicht het Onderzoeksgaan ook een onderzoek in te stellen na elk ernstig ongeval op een museumspoorlijn.

2.2 ORGANISATIE EN MIDDELEN

ONAFHANKELIJKHEID

Sedert de oprichting van het Onderzoeksorgaan in 2007 werd al een lange weg afgelegd.

Diverse wetgevende wijzigingen sedert zijn oprichting laten het Onderzoeksorgaan toe in alle onafhankelijkheid te werken.

Om het vertrouwen van het publiek te behouden, moet het Onderzoeksorgaan objectief, onafhankelijk en vrij van enig welk belangenconflict kunnen werken.

Het Onderzoeksorgaan is hiërarchisch onafhankelijk van de Minister van Mobiliteit, van de FOD Mobiliteit en Vervoer, van de Veiligheidsinstantie, ...

Deze onafhankelijkheid van het Onderzoeksorgaan werd nog versterkt door zijn hiërarchische positie, nu het rechtstreeks afhangt van de Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie, belast met het beleid inzake het spoorwegsysteem en met de regulering van het spoor- en luchtverkeer.

Het Onderzoeksorgaan is niet alleen onafhankelijk door zijn hiërarchische positie, maar ook enerzijds door zijn vrijheid om autonoom te beslissen of het een onderzoek opent en hoe het dit onderzoek voert en anderzijds door de financiële middelen waarover het beschikt.

Het jaarlijks budget wordt opgemaakt door de hoofdonderzoeker in samenwerking met het departement Budget en Beheerscontrole. De hoofdonderzoeker mag diverse uitgaven goedkeuren binnen bepaalde financiële grenzen, mag contracten afsluiten, ... overeenkomstig het ministerieel besluit van 4 oktober 2011 ter bepaling van de bevoegdheden in financiële aangelegenheden die aan de hoofdonderzoeker worden gedelegeerd.

Het protocolakkoord dat met de FOD Mobiliteit en Vervoer werd ondertekend stelt lokalen ter beschikking en biedt de ondersteuning van talrijke diensten voor wetgevende aangelegenheden, personeelszaken, ...

BUDGET

De oprichting van een organiek begrotingsfonds bij artikel 4 van de programwet van 23 december 2009 waarborgt de financiële autonomie van het Onderzoeksorgaan voor de spoorwegongevallen.

De ontvangsten bestaan uit de bijdragen gestort door de infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen voor de werkingskosten van het Onderzoeksorgaan.

De Koning bepaalt bij in Ministerraad overlegd besluit het bedrag van het jaarlijkse budget van het Onderzoeksorgaan.

Naast de algemene uitgaven (personeel, huisvesting, werking, uitrusting) voorziet het budget ook in specifieke werkingsuitgaven: externe expertise en consultancy, persoonlijke veiligheidsuitrustingen, deelname aan gespecialiseerde opleidingen en conferenties, enz.

PERSONEELSBESTAND

Op 31 december 2016¹ telde het Onderzoeksorgaan:

- een hoofdonderzoeker,
- twee vaste onderzoekers,
- een stagiair-onderzoeker.²

De onderzoeken worden gevoerd door de vaste onderzoekers van het Onderzoeksorgaan, met de steun van deskundigen die gekozen worden afhankelijk van de noodzakelijk geachte competenties.

Om zijn taken op een doeltreffende en kwaliteitsvolle manier uit te voeren, zonder afbreuk te doen aan zijn onafhankelijkheid, beschikt het Onderzoeksorgaan intern over een gepast niveau van technische expertise in het spoorwegendomein en heeft het ervaring op het veld. Het nieuw aangeworven personeel van het Onderzoeksorgaan heeft in 't algemeen engineeringbekwaamheden en een bijzondere kennis in andere domeinen dan de spoorwegen.

Daarnaast biedt het Onderzoeksorgaan regelmatig opleidingen aan zijn personeelsleden aan. Het doel is de personeelsleden nieuwe materies bij te brengen en ervaringen te laten opdoen of delen, via kennisoverdracht binnen de groep.

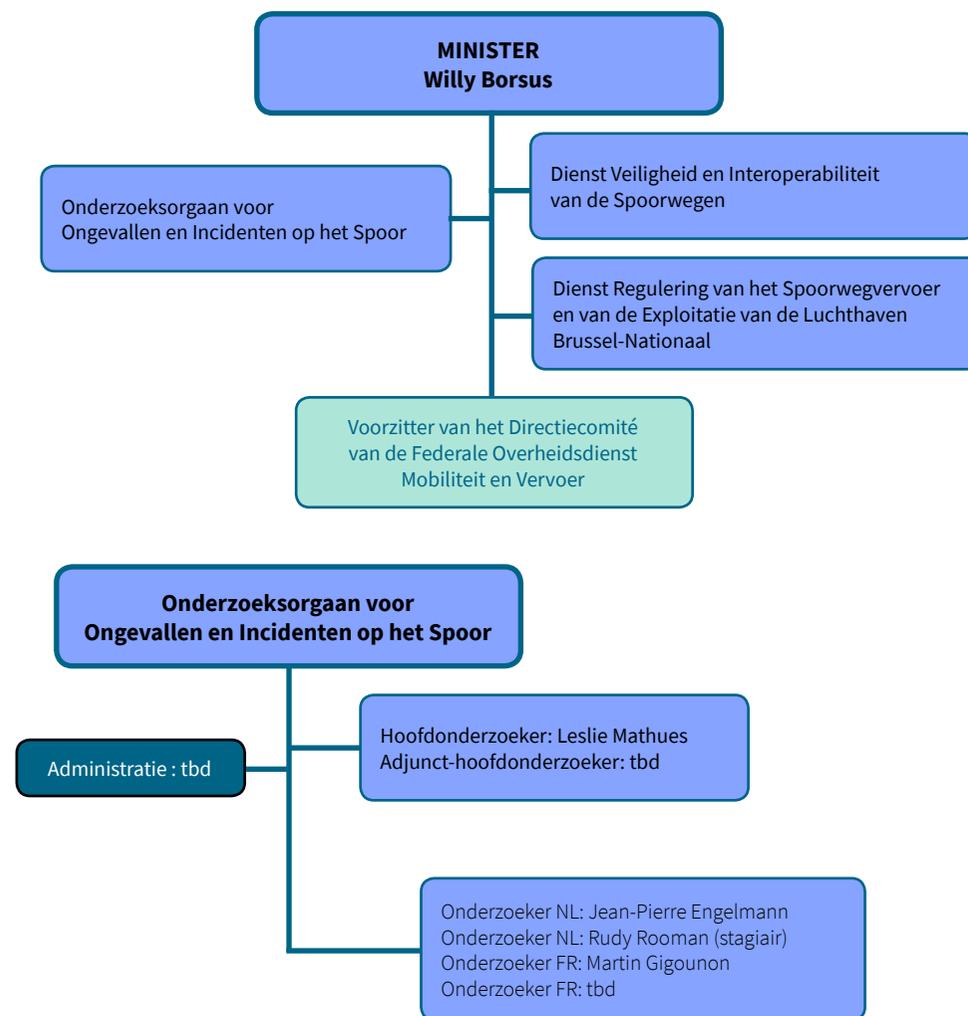
HUISVESTING

Het Onderzoeksorgaan is gehuisvest in Brussel, Vooruitgangstraat 56 (5de verdieping) dicht bij het Noordstation, in het gebouw van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer.

1 Een administratieve medewerker sedert 1 januari 2017 en een nieuwe stagiair-onderzoeker sedert 15 mei 2017

2 De stagiair heeft de samenwerking niet voortgezet

HET ORGANOGRAM VAN HET ONDERZOEKSORGAAN

3 | ONZE BELANGRIJKSTE OPDRACHTEN

3.1 DE ONDERZOEKEN

De hoofdpdracht van het Onderzoeksorgaan is het voeren van onderzoeken naar ernstige exploitatieongevallen op het Belgische spoorwernet. Naast ernstige ongevallen, is het Onderzoeksorgaan ook bevoegd om onderzoek te voeren naar andere ongevallen en incidenten die gevolgen hebben voor de spoorwegveiligheid.

Het doel van de veiligheidsonderzoeken bestaat erin de omstandigheden en de oorzaken, en niet de verantwoordelijkheden, van het voorval vast te stellen. De onderzoeken staan los van het gerechtelijk onderzoek dat parallel hiermee loopt.

De onderzoeken hebben betrekking op tal van aspecten: infrastructuur, exploitatie, rollend materieel, personeelsopleiding, regelgeving, ...

De resultaten van het onderzoek worden geanalyseerd, beoordeeld en samengevat in het onderzoeksverslag.

Het onderzoeksverslag vormt geen formele beslissing. Het kan veiligheidsaanbevelingen bevatten voor de overheid, de spoorwegondernemingen, de infrastructuurbeheerder of voor andere doelgroepen.

De aanbevelingen hebben tot doel om het risico op gelijkaardige ongevallen in de toekomst tot een minimum te beperken, maar ook om de gevolgen ervan te verminderen.

De onderzoeken die in de loop van het jaar 2016 geopend en afgesloten werden, worden beknopt beschreven in de hoofdstukken 6 en 7.

3.2 DE COMMUNICATIE

De verslagen van de veiligheidsonderzoeken worden openbaar gemaakt en hebben tot doel informatie te verstrekken aan de betrokken partijen, de industrie, de regelgevingsinstanties, maar ook aan de bevolking in 't algemeen. Dit is de reden waarom het Onderzoeksorgaan samenvattingen met de voornaamste elementen van een onderzoek publiceert in drie talen. Het verslag detailleert daarentegen de elementen die tot de conclusies hebben geleid.

De verslagen en de samenvattingen van het Onderzoeksorgaan kunnen op de website van de FOD Mobiliteit en Vervoer worden geraadpleegd: <http://www.mobilit.belgium.be/nl/spoorwegverkeer/oois>

De contacten met de pers gebeuren via de woordvoerders van de FOD Mobiliteit en Vervoer, conform het protocol dat de FOD en het Onderzoeksorgaan hebben ondertekend.

3.3 DE DATABANKEN

De infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen bezorgen aan het Onderzoeksorgaan:

- verslagen, binnen de 24 uur, van alle incidenten en ongevallen op het Belgische spoorweganet;
- samenvattingen, binnen de 72 uur, van alle incidenten en ongevallen die met de exploitatie te maken hebben.

Alle ongevallen en incidenten die worden gemeld door de infrastructuurbeheerder en door de spoorwegondernemingen worden dagelijks ingevoerd in twee aparte databanken.

De informatie uit de databanken is essentieel om het Onderzoeksorgaan toe te laten de algemene veiligheidstendensen te analyseren en nuttige informatie te verschaffen in het kader van onderzoeken.

De gegevens worden hetzij automatisch in de databank ingevoerd, hetzij door de infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen aan de hand van een geautomatiseerd elektronisch formulier. Het Onderzoeksorgaan beheert de toegang tot deze gegevens.

De databank wordt ter beschikking gesteld van de Nationale Veiligheidsinstantie en maakt het mogelijk over gemeenschappelijke veiligheidsindicatoren te beschikken, zoals bepaald door de Europese richtlijnen.

De dienst Veiligheid, Beveiliging en Milieu van het Directoraat-generaal Duurzame mobiliteit en Spoorbeleid van de FOD Mobiliteit en Vervoer heeft ook toegang tot de databank “verslagen” voor de ongevallen en incidenten aan overwegen.

De infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen hebben momenteel geen toegang om de databank te lezen.

Om de aandacht van de onderzoekers van het Onderzoeksorgaan en de leden van de DVIS op bepaalde types van voorvallen (sterfgevallen, ontsporing, botsing, ...) te vestigen, werd een automatisch alarmsysteem ingevoerd.

De databank ligt wel niet vast: ze evolueert naargelang van de verworven ervaring, de referentievoorschriften en de geïdentificeerde behoeften. Een budget is voorzien om de functionaliteiten en de automatische werking van de databanken te verbeteren.

In 2017 zouden de infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen toegang kunnen krijgen tot de databank en tot de maandelijkse statistieken van bepaalde indicatoren.

In 2016 werd de classificatie van de gebeurtenissen meermaals besproken met de Veiligheidsinstantie teneinde ze beter af te stemmen op de taken waarmee de Veiligheidsinstantie belast is.

De classificatie werd ook besproken met de sector.

We hebben kennisgenomen van het project COR (Common Occurrence Reporting) op Europees niveau. Dit project beaamt een enige classificatie binnen de Europese spoorwegsector, wat de taak van de spoorwegondernemingen die in meerdere landen actief zijn, zou verlichten. De aanpassing van de classificatie binnen de databank van het Onderzoeksorgaan staat dus on hold.

4 | ANDERE ACTIVITEITEN VAN HET OO

4.1 NATIONAL INVESTIGATION BODY NETWORK

Het Onderzoeksorgaan neemt deel aan de activiteiten van het netwerk van nationale onderzoekorganen die plaatsvinden onder toezicht van het Europees Spoorwegbureau (ERA = European Railway Agency). Dit netwerk werkt mee aan de Europese harmonisatie van de regelgeving en de onderzoeksprocedures en biedt de gelegenheid om ervaringen uit te wisselen. Dit Europees platform zorgt voor de uitwisseling van goede praktijken tussen de lidstaten en voor de uitwerking van een visie en een gemeenschappelijke interpretatie over de praktische toepassing van de Europese richtlijnen.

Het Onderzoeksorgaan neemt zeer actief deel zowel aan de presentaties van beschikbare gegevens uit onderzoeken of over het verloop van een onderzoek als aan het delen van de resultaten van de onderzoeken naar de menselijke en organisatorische factoren die worden uitgevoerd met de hulp van externe experts.

Naar aanleiding van de nieuwe Europese richtlijnen, zorgen we met andere NIB's en het ERA voor de organisatie en de verbetering van het beheer van de plenaire vergaderingen.

4.2 AAIU MAIU RAIU VERGADERINGEN

De drie onderzoekorganen over ongevallen en incidenten in de luchtvaartsector, de maritieme sector en de spoorwegsector zijn gevestigd in hetzelfde gebouw van de FOD Mobiliteit en Vervoer.

Verscheidene vergaderingen werden georganiseerd met onze collega's over de gefinaliseerde onderzoeken, de procedures en de opgedane ervaring.

4.3 OPLEIDINGEN

EARTHWORKS AND DRAINAGE, DERAILMENT AND INFRASTRUCTURE TRAINING

Het Onderzoeksorgaan heeft in maart 2016 een opleidingsweek in Brussel georganiseerd in samenwerking met het Engelse onderzoekorgaan RAIB³. De opleidingen werden gegeven door ervaren onderzoekers van de RAIB.

De volgende thema's kwamen aan bod:

- *Types of derailment mechanism,*
- *Post site derailment analysis methods and tools,*
- *Track Faults,*
- *Inspection, testing and recording track,*
- *Switches and crossings function and construction,*
- enz.

Deze week was de gelegenheid voor vruchtbare uitwisselingen met talrijke collega's uit verschillende Europese landen. Ook onderzoekers van de infrastructuurbeheerder Infrabel, bepaalde leden van de DVIS, ... werden uitgenodigd.

ANDERE CONFERENTIES

Het Onderzoeksorgaan heeft diverse conferenties bijgewoond om zijn kennis uit te breiden, maar ook om contacten te leggen:

- *Human factor and safety management system* in Valenciennes en in Brussel;
- *International Rail Accident Investigation conference* in Londen.

³ Rail Accident Investigation Branch

4.4 SEMINARIE OVER DE VEILIGHEID AAN OVERWEGEN

Op 3 oktober 2016 hebben we ons eerste seminarie georganiseerd met als thema de veiligheid aan overwegen.

De aanvankelijke bedoeling van dit seminarie was om de busmaatschappijen en de firma's die voor de opleiding van de buschauffeurs instaan, te wijzen op de risico's en gevaren aan overwegen.

De materie beperkte zich niet tot de spoorwegsector, maar belichte ook de door de chauffeurs gevolgde opleidingen, de maatregelen die na een ongeval worden genomen, de Europese voorschriften voor de bouw van de bussen, enz.

Veiligheidsverslag Pittem	Onderzoekorgaan
Statistiques et fonctionnement des Passages à Niveau	INFRABEL
Signalisatie Overwegen : wettelijk kader	FOD Mobiliteit en Vervoer
Pourquoi des usagers franchissent les Passages à Niveau ?	Agence Wallonne Sécurité Routière
(Nood)uitgang en evacuatie van autobussen	VDL- group Coach
Courbes de freinage des trains	SNCB
Wegcode en Overweg	SPC
Interface Rail-Route	INFRABEL
Genomen maatregelen na het ongeval	DE LIJN
Basisopleiding en permanente vorming van buschauffeur	FCBO
Présentation Brochure UIC	INFRABEL

Alle presentaties zijn beschikbaar op onze website: https://mobilit.belgium.be/nl/pittem_lessons_learned_presentatie

Zet de radio uit

Realiseer dat een trein niet meteen kan stoppen

Realiseer dat een trein veel zwaarder is dan een bus

Realiseer dat een trein uitsteekt over de rails

Enkele cijfers uit deze dag:

PITTEM LESSONS LEARNED

90% des accidents ferroviaires

sont des accidents aux passages à niveau et des accidents de personnes hors suicide

0.09 % des accidents corporels entre 2011 et 2015 sur le réseau routier

2.9 % des victimes de la route entre 2011 et 2015 soit

49 décès lors de 157 accidents entre 2011 et 2015

30 accidents aux passages à niveau par an

84% des accidents ferroviaires

sont dus aux négligences et imprudences des usagers de la route

2 minutes

c'est le temps d'attente moyen estimé pour les usagers de la route à un PN

450 Euros et retrait de permis

c'est le montant minimum à payer. Slalom entre les barrières correspond à une amende du 4ème degré

800 mètres

c'est la distance d'arrêt nécessaire pour un train de voyageur roulant à 120km/h contre **150 mètres** pour une automobile. La distance est pratiquement doublée dans le cas des trains de marchandises

600 tonnes

c'est le tonnage moyen d'un train de voyageurs. Le tonnage d'un train de marchandises varie entre 1600 à 3600 tonnes

166 secondes

c'est le temps nécessaire pour l'évacuer tous les passagers d'un bus rempli à 2 portes

60 secondes

c'est la valeur maximum du temps d'annonce = temps entre l'avertissement des usagers de la route et le franchissement du PN par le train

Een samenvatting van de presentaties die op 3 oktober werden toegelicht, is bij dit verslag gevoegd en is beschikbaar op de website van het Onderzoeksgaan: https://mobilit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2015/pittem_lessons_learned_nl.pdf

4.5 ONDERZOEK NAAR ONGEVALLEN EN INCIDENTEN MET TOERISTISCHE TREINEN

Tijdens het Stoomfestival georganiseerd door de vzw StoomCentrum Maldegem, legt de trein een traject af met vertrek uit Eeklo naar het station van Maldegem.

Afwaarts van OW 35 rijdt de locomotief aan een snelheid van ongeveer 10 km/u. Ter hoogte van de brug van Balgerhoeke over het Schipdonkkanaal, hoort men een ontploffingsgeluid en de bestuurderspost vult zich met stoom. In de bestuurderspost waren vier personen aanwezig: de bestuurder van het StoomCentrum (die over de kennis van de bereden lijn beschikt) en 3 machinisten van Mariembourg (die over de kennis van het rollend materieel beschikken: de locomotief).

Het ongeval beantwoordt niet aan de definitie van een ernstig ongeval, maar het Onderzoeksorgaan heeft beslist om een beperkt onderzoek te voeren om de oorzaken te achterhalen die tot het ongeval hebben geleid en die in lichtelijk andere omstandigheden tot een ernstig ongeval hadden kunnen leiden⁴.

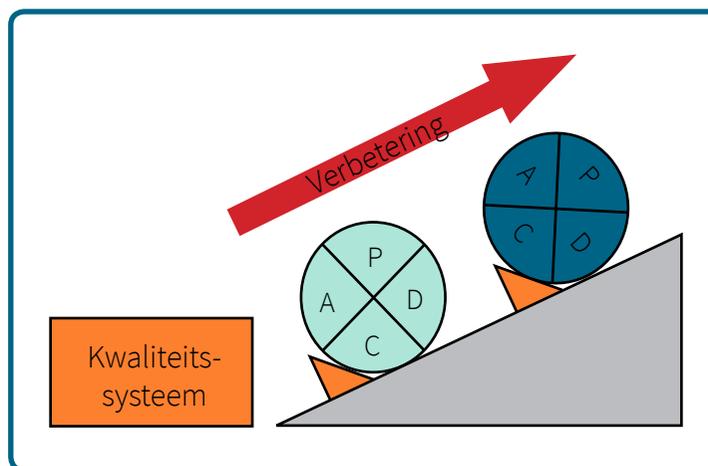
4 Bij de publicatie van het jaarverslag is het onderzoek afgerond en beschikbaar op de website

4.6 CONTINUE VERBETERING VAN ONZE WERKING

Om de kwaliteit van onze organisatie te verbeteren passen we de principes van de PCDA-cirkel van Deming toe (Plan, Do, Check, Act) als kwaliteitsbeheermethode.

Deze methode is een 4-stappenplan; elke stap voert naar de andere toe. De methode dient om de kwaliteit van een product, een werk, een dienst, enz. permanent te verbeteren.

- 1. **Plan** : plannen, voorbereiden (wat men wil doen);
- 2. **Do** : doen, ontwikkelen, verwezenlijken, uitvoeren (meestal begint men met een testfase);
- 3. **Check** : controleren, nazien;
- 4. **Act** (of Adjust) : ageren, bijsturen, reageren (indien men getest heeft tijdens de stap do, rolt men uit tijdens de stap act).

Sedert meerdere jaren werkt het Onderzoeksorgaan aan zijn organisatie en zorgt het voor de ontwikkeling en de toepassing van geformaliseerde onderzoeksprocessen in een procedurehandboek.

Een externe firma is begonnen met een audit in december 2016 om de tevredenheidsgraad van onze klanten te meten en maatregelen voor te stellen teneinde beter aan hun verwachtingen te beantwoorden en beter met hen te communiceren. De resultaten van deze audit worden verwacht begin 2017.

5 | DE ONDERZOEKEN

5.1 ONDERZOEKSPROCES

A. KENNISGEVING

De spoorweginfrastructuurbeheerder meldt telefonisch onmiddellijk aan de onderzoeker van wacht de ernstige ongevallen en incidenten, en ook alle botsingen en ontsporingen op hoofdspoor. De infrastructuurbeheerder wordt per briefwisseling op de hoogte gebracht van de praktische formaliteiten. Het Onderzoeksorgaan is 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar.

Het Onderzoeksorgaan meldt zijn beslissing om een onderzoek uit te voeren aan het Europees Spoorwegbureau, de DVIS, de spoorwegonderneming en aan de spoorweginfrastructuurbeheerder. De betrokken actoren worden geraadpleegd bij de start van het onderzoek.

In een eerste fase van het onderzoek verzamelen de onderzoekers op de plaats van het ongeval of het incident alle feitelijke gegevens. Ze zoeken naar zowel beschrijvende als verklarende elementen, die de oorzaken van een voorval van onveiligheid kunnen helpen bepalen.

B. ONDERZOEK

Alle beschikbare inlichtingen, bewijzen en verklaringen die een oorzakelijk verband hebben met het ongeval of het incident, worden geëvalueerd om te bepalen wat kan al dan niet worden beschouwd als een bewijsstuk. Het meest waarschijnlijk scenario wordt daarna eruit afgeleid.

Een zorgvuldige analyse van een veiligheidsbeheersysteem op technisch, menselijk en organisatorisch niveau kan de eventuele gebreken en/of te kortkomingen op een of ander niveau van het systeem en op het gebied van het risicobeheer aan het licht brengen, om in de toekomst ongevallen te voorkomen.

C. VEILIGHEIDSAANBEVELINGEN

De aanbevelingen inzake veiligheid zijn voorstellen die het Onderzoeksorgaan formuleert om de veiligheid op het spoor te verbeteren.

De aanbevelingen hebben als doel ongevallen te voorkomen. Ze hebben een drievoudige rol: het aantal potentiële ongevallen minimaliseren, de gevolgen van een ongeval beperken en de ernst van de mogelijke schade in te perken.

Het Onderzoeksorgaan deelt op formele wijze zijn aanbevelingen mee aan de nationale veiligheidsinstantie.

Indien nodig en naargelang van de aard van de aanbevelingen deelt het Onderzoeksorgaan ze aan andere Belgische overheden of aan andere lidstaten van de Europese Unie mee.

D. ONDERZOEKSVERSLAG

De onderzoeksverslagen vervullen een geheugenrol en een archiefrol, zodat lessen uit de gebeurde ongevallen en incidenten kunnen worden getrokken. Ze hebben als doel de vergaarde kennis bij de verschillende analyses te verspreiden.

De ontwerpen van verslag worden meestal twee keer naar de belanghebbenden gestuurd om ze te informeren en om hen de gelegenheid te geven commentaar uit te brengen. Het is niet de bedoeling dat er iets aan de inhoud van de verslagen wordt veranderd, maar dat de eventuele nodige verduidelijkingen worden gegeven. De conclusies en de aanbevelingen maken deel uit van de ontwerpen van eindverslag die naar de belanghebbenden worden gestuurd. De wijzigingen die door het Onderzoeksorgaan werden aanvaard, zijn in de verslagen begrepen.

Bijkomende onderzoeksdaden zijn soms nodig om eventuele onduidelijkheden of om nieuwe elementen die ter beschikking van het Onderzoeksorgaan worden gesteld, te controleren.

E. TERUGKOPPELING OVER TOEPASSING AANBEVELING

De wet bepaalt dat de ontvangers van de aanbevelingen ten minste eenmaal per jaar het Onderzoeksorgaan informeren over het gevolg dat ze aan de aanbevelingen hebben gegeven.

De controle van de operationele gevolgen die aan de aanbevelingen worden gegeven, maakt geen deel uit van de opdrachten van het Onderzoeksorgaan. Dit is de taak van de nationale veiligheidsinstantie voor de spoorwegen, conform de richtlijn 2004/49/EG.

5.2 GEVAllen DIE MOETEN WORDEN ONDERZOCht

Een ongeval is een ongewenste of onbedoelde plotselinge gebeurtenis of reeks gebeurtenissen met schadelijke gevolgen.

Krachtens art. 111 van de wet van 30 augustus 2013 stelt het Onderzoeksorgaan een onderzoek in na elk ernstig ongeval dat zich op het spoorwegsysteem heeft voorgedaan.

Onder ernstig ongeval verstaat men elke botsing of ontsporing van treinen waarbij ten minste één persoon omkomt of vijf of meer personen ernstig gewond raken of die grote schade aan het rollend materieel, de infrastructuur of het milieu veroorzaakt, dan wel elk soortgelijk ongeval dat duidelijk consequenties heeft voor de regelgeving op het gebied van de veiligheid op het spoor of voor het veiligheidsbeheer.

Onder “grote schade” wordt schade verstaan die onmiddellijk door een onderzoeksinstantie op een totaal van ten minste 2 miljoen euro kan worden geraamd.

Naast het onderzoeken van ernstige ongevallen kan het Onderzoeksorgaan ook onderzoeken voeren naar ongevallen en incidenten die, onder licht verschillende omstandigheden, hadden kunnen leiden tot ernstige ongevallen, met inbegrip van technische gebreken in de subsystemen van structurele aard of in de interoperabele onderdelen van het hogesnelheids- of conventionele spoorwegsysteem.

De infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen bezorgen aan het Onderzoeksorgaan:

- verslagen, binnen de 24 uur, van alle incidenten en ongevallen op het Belgische spoorwegnet;
- samenvattingen, binnen de 72 uur, van alle incidenten en ongevallen die met de exploitatie te maken hebben.

Al deze gegevens worden in twee aparte databanken bijgehouden: één met de verslagen en een andere met de samenvattingen.

Op basis van de door de spoorwegonderneming en de infrastructuurbeheerder meegeleverde elementen, worden de voorvallen in de databank volgens hun ernst in drie niveaus ingedeeld: ernstig, significant of andere.

ONGEVAL / INCIDENT LEVEL 1 «ERNSTIG»⁵

Alle ongevallen / incidenten met als gevolg:

- ten minste één dode of
- ten minste vijf zwaargewonden of
- grote schade aan het rollend materieel, de infrastructuur of het milieu; onder “grote schade” verstaat men schade die door een onderzoekorgaan onmiddellijk geraamd kan worden op een totaalbedrag van ten minste 2 miljoen euro.

ONGEVAL / INCIDENT LEVEL 2 «SIGNIFICANT»

Alle types ongevallen / incidenten met als gevolg:

- ten minste één zwaargewonde of
- schade die wordt geraamd op een totaalbedrag van ten minste 150.000 euro of
- een onderbreking van het spoorwegverkeer tijdens een periode van meer dan 2 uur.

ONGEVAL / INCIDENT LEVEL 3 «ANDERE»

De ongevallen en incidenten die niet in een van de twee andere categorieën kunnen worden gerangschikt.

Het Onderzoeksorgaan beslist autonoom op basis van deze informatie, eventueel aangevuld door een preliminair onderzoek, of het een onderzoek start.

⁵ Artikel 19 (1) van de richtlijn 2004/49

TYPES VAN ONDERZOEKEN DIE DOOR HET ONDERZOEKSORGAAN WERDEN GEOPEND

Ernstige ongevallen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Botsing	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Ontsporing	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Ongeval aan de overweg	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ongeval met personen te wijten aan het materieel	3	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Brand in het rollend materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Significante ongevallen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Botsing	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1
Ontsporing	1	0	0	0		2	1	0	0	0
Ongeval aan de overweg	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ongeval met personen te wijten aan het materieel	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Brand in het rollend materieel	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Incidenten	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	0	0	0	0	1	0	0	2	2	1
Toeristische treinen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

AANTAL ONDERZOEKEN

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal geopende onderzoeken	6	4	3	2	3	5	3	3	3	4
Aantal afgesloten onderzoeken	6	4	3	2	3	4 ⁶	3	3	2 ⁷	2

Sedert 2013 hebben we veel inspanningen geleverd om de onderzoeken af te sluiten.

Zo kon de gecumuleerde achterstand n.a.v. de oprichting van een orgaan dat volledig afhankelijk van de NMBS-groep en van de FOD Mobiliteit en Vervoer is, worden ingehaald.

AANTAL ONDERZOEKEN TOERISTISCHE TREINEN

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal geopende onderzoeken										1
Aantal afgesloten onderzoeken										0 ⁸

6 Het onderzoek naar de ontsporing van een goederentrein te Melsele in 2012 is bijna afgerond.

7 Het onderzoek naar de ontsporing te Buizingen in 2015 is nu afgesloten.

8 Het onderzoek naar het ongeval te Maldegem is nu afgesloten.

6 | VIER GEOPENDE ONDERZOEKEN IN 2016

4 onderzoeken werden geopend in 2016: van deze 4 onderzoeken beantwoordt er één aan de definitie van ernstig ongeval.

HERMALLE-SOUS-HUY BEKNOPTE VOORSTELLING

Op zondag 5 juni 2016 rond 23u04 botst de reizigerstrein 3820 van de NMBS achteraan op de trein 38535 van B-Logistics tussen de onbemande stopplaatsen van Amay en Hermalle-sous-Huy op de lijn 125.

De eerste 2 wagons van de reizigerstrein ontsporen en liggen op hun zij. De treinbestuurder en 2 reizigers verliezen het leven en 9 reizigers worden zwaargewond. De infrastructuur en het rollend materieel zijn beschadigd.

MELSELE BEKNOPTE VOORSTELLING

Tijdens de nacht van 14 op 15 oktober is Lijn 59 volledig buiten dienst gesteld voor het uitvoeren werkzaamheden met mobiele kranen. Kort voor 7u00 worden procedures opgestart om spoor B terug in dienst te geven.

Om 7u26 haalt de trein de spoor-wegkraan, die op nevenliggend spoor B rijdt, in. Tijdens het inhalen zwenkt de kraanarm van de weg-spoorkraan onverwacht uit.

De weg-spoorkraan wordt door de trein meegesleurd en raakt een arbeider die naast de weg-spoorkraan staat. De arbeider loopt ernstige verwondingen met blijvend letsel op.

Er is schade aan de (overweg)infrastructuur en het treinverkeer moet onderbroken worden met vertragingen en afgeschafte treinen tot gevolg.

BINCHE BEKNOPTE VOORSTELLING

Op woensdag 13 januari 2016 rond 20u53 is de lege reizigerstrein ME3421 van de NMBS op de staart van trein E3440 van de NMBS gebotst bij het binnenrijden in het station van Binche. De botsing eiste geen slachtoffers en de schade, die uitsluitend het rollend materieel betreft, bleef relatief beperkt.

LANDEN BEKNOPTE VOORSTELLING

Donderdag 18 februari 2016, een eindje voor het station van Landen, stelt een treinbestuurder die was uitgestapt op de sporen om een inspectie van zijn trein te doen, vast dat zijn trein door de zwaartekracht in beweging kwam. De treinbestuurder slaagde er niet in om terug aan boord van zijn rijdende trein te komen en deze trein slaat over een afstand van ongeveer 12 km op hol tot bij Tienen.

De onderzoeken naar de ongevallen te Binche en te Landen werden afgesloten: de resultaten worden hierna voorgesteld.

2

2

ANTWERPEN-DAM

54^T/124 $\frac{WG}{GU} \frac{27}{7} 93$

7 | ZES ONDERZOEKEN AFGESLOTEN IN 2016

PITTEM (25/11/2015) - AANRIJDING VAN EEN LIJNBUS DOOR EEN NMBS-REIZIGERSTREIN OP EEN OVERWEG

BEKNOPTE VOORSTELLING

Op 25 november 2015 omstreeks 13u25 staat een autobus van De Lijn stil op de sporen van een overweg in Pittem. De treinbestuurder van een NMBS-reizigerstrein merkt bij het uitrijden van een bocht de autobus die de overweg blokkeert en voert een noodremming uit. Ondanks de noodremming kan een botsing niet meer vermeden worden. Bij de botsing komt de buschauffeur om het leven.

RECHTSTREEKSE OORZAKEN

De oorzaak van het ongeval is de aanwezigheid van een stilstaande autobus op een overweg tijdens de doorgang van de trein op deze overweg. Ten gevolge een verkeerde inschatting rijdt de autobus de niet gesloten overweg op - vóór de aankondiging van de komst van de trein - en rijdt zich vast tegen de overwegsignalisatie.

Factoren die rechtstreeks bijdragen tot het vastrijden van de autobus op de overweg zijn:

- de configuratie van de wegen en overweg en meer specifiek de bocht van 135° in combinatie met de breedte van de weg;
- de configuratie van de autobus met onder meer de lengte van het gelede voertuig.

De autobus beantwoordt aan de wettelijke specificaties (draaicirkel), maar simulaties tonen aan dat de bocht over de overweg slechts vanuit een zeer beperkt aantal uitgangsposities kan genomen worden.

ONRECHTSTREEKSE OF OPERATIONELE OORZAKEN

- het ontbreken van communicatie tussen de buschauffeur en de Dispatching;
- het niet naleven door de buschauffeur van afspraken over de te volgen reisweg.

ORGANISATORISCHE OORZAKEN

Onvoldoende bewustzijn van de buschauffeurs en hun werkgevers van de risico's verbonden aan het afwijken van de geplande reisweg.

Onvoldoende bewustzijn van de buschauffeurs en hun werkgevers van de risico's verbonden aan overwegen.

https://mobiliteit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2015/verslag_pittem.pdf

BINCHE (13/01/2016) - BOTSING TUSSEN 2 NMBS-REIZIGERSTREINEN

BEKNOPTE VOORSTELLING

Op woensdag 13 januari 2016 rond 20u53 uur is de lege reizigerstrein ME3421 van de NMBS op de staart van trein E3440 van de NMBS gebotst bij het binnenrijden in het station van Binche. De botsing eiste geen slachtoffers en de schade, die uitsluitend het rollend materieel betreft, bleef relatief beperkt. De eerste vaststellingen ter plaatse wijzen erop dat de staart van de aangereiden trein zich nog in het vrijruimteprofiel van het spoor bevond waarop de aanrijdende trein reed.

De analyse van de gegevens en seingevingbevelen laat toe te besluiten dat er geen enkele onregelmatigheid werd begaan noch in de automatische reisroute, noch in de bevelen die de operator van blok 11 heeft ingevoerd.

De analyse van de aan boord van de treinen geregistreerde gegevens laat toe te besluiten dat de bestuurders van beide treinen de seingeving en de reglementering hebben nageleefd.

RECHTSTREEKSE OORZAAK

De botsing tussen twee reizigerstreinen was mogelijk door de ligging van een geïsoleerde voeg van een spoorstroomkring die zorgt voor de detectie van de treinen: terwijl trein E3440 een deel van zijn reisweg had vrijgemaakt door voorbij deze voeg te rijden, neemt hij nog plaats in het vrijruimteprofiel van het naastgelegen spoor II.

Aangezien de spoorstroomkring was vrijgemaakt, werd de beweging van trein M3421 naar spoor II toegestaan: de voorkant van trein Me3421 is gebotst met de staart van trein E3440.

ONRECHTSTREEKSE OORZAAK

In 2011 is men voor de seininrichtingen in Binche overgestapt naar EBP/PLP. De afstelling van de inrichtingen vereist geen werken of aanpassingen op het terrein. Er is geen controleprocedure voorzien: het plan 1002 wordt niet gewijzigd. De wijziging van de technologie (TCO Video/PLP → EBP/PLP) en de wijziging van de logica (invoer van de soepele transit) zijn wijzigingen die onderzoek en controleprocedures vereisen: de fout van het plan 1002 werd niet opge-

https://mobiliteit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2016/verslag_binche.pdf

merkt bij deze wijzigingen.

De afstelling van de inrichtingen werd dus uitgevoerd op basis van een foutief plan 1002 en de geïsoleerde voeg wordt beschouwd als een spoorvrijgavepunt. De vrijgegeven SSK kunnen worden gebruikt voor de aanleg van een reisweg voor een andere trein, wat zorgt voor een meer flexibele werking.

SYSTEMISCHE OORZAAK

De afstelling in EBP/PLP van het station van Binche werd uitgevoerd volgens de ervaring die men toen had, zonder dat er hiervoor schriftelijke formele procedures waren voorzien en werden gevolgd. Deze werkwijze laat niet toe rekening te houden met de risico's verbonden aan het gebruik van een nieuwe technologie (de overgang naar EBP/PLP).

Volgens de DVIS vormt deze overstap naar een andere technologie een belangrijke wijziging die conform Verordening 402/2013 (of tevoren 352/2009) :

- zou moeten worden beoordeeld rekening houdend met alle veiligheidsgerelateerde wijzigingen;
- de uitvoerige toepassing van de gemeenschappelijke veiligheidsmethode (GVM) met betrekking tot de beoordeling en inschatting van risico's zou moeten vereisen.

REMERSDAEL (25/01/2012) - ONTSPORING VAN EEN GOEDERENTREIN

BEKNOPTE VOORSTELLING

Op woensdag 25 januari 2012 omstreeks 20u46 rijdt goederentrein E47544 van spoorwegonderneming NMBS-Logistics op spoor B van Lijn 24, van Montzen richting Visé. Ter hoogte van Remersdaal stelt de treinbestuurder de volledige lediging van de algemene remleiding vast.

Tijdens de inspectie van zijn trein stelt hij de ontsporing van de derde wagon vast: de wagon helt over richting tussenspoor met risico tot indringing in het vrije ruimteprofiel van spoor A. De lading van de wagon ligt verspreid in het tussenspoor en in spoor A.

RECHTSTREEKSE OORZAKEN

Volgens de door het Onderzoeksgaan weerhouden hypothese is de directe oorzaak van de ontsporing het verlies van contact spoor-wiel door het opveren van het achterste wielstel van goederenwagon 3.

Het contactverlies werd bewerkstelligd door:

- herhaalde longitudinale afwijkingen in het spoor in de zone opwaarts van de ontsporing;
- het feit dat deze afwijkingen een patroon vertonen met vaste golflengte die overeenstemt met de afstand tussen de wielassen van de ontspoorde goederenwagon;
- een negatieve dwarsnivellering (waar het ontwerp van de sporen geen verkanting voorziet);
- het beperkte gewicht van de ontspoorde wagon;
- de beperkte flenshoogte van de geherprofileerde wielen van het ontspoorde wielstel (flenshoogte 26 mm = minimale flenshoogte);
- de veercharacteristieken van het wielstel;
- de snelheid van 80 km/u.

De combinatie van deze factoren geeft de nodige voorwaarden die kunnen leiden tot een ontsporing zonder dat daarom bij de afzonderlijke zonken een onregelmatige situatie kon vastgesteld worden.

ONRECHTSTREEKSE OORZAKEN

De versnelde achteruitgang van de geometrie van de sporen werd weliswaar vastgesteld en gerapporteerd naar aanleiding van meerdere routine-inspecties, maar de afwijkingen werden nooit gemeten. Tijdens inspecties werd het danseffect, dat na het ongeval werd vastgesteld, nooit waargenomen noch gemeten (met behulp van een dansometer) om de evolutie ervan op te volgen.

De infrastructuurbeheerder heeft de maatregel genomen om een betere opvolging van de analyses van registraties van de geometrie van de sporen te verzekeren.

De risico's die verbonden zijn aan het fenomeen «cyclische top» zijn niet geïdentificeerd door de infrastructuurbeheerder.

De infrastructuurbeheerder voert een studie uit van enkelvoudige afwijkingen en meer specifiek nivelleringspieken. De analyse zal ook het probleem over het al dan niet aanwezig zijn van een «cyclische top» diepgaander bestuderen (2016).

https://mobiliteit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2012/verslag_remersdaal_2012.pdf

LANDEN (18/02/2016) - ONTSNAPPING VAN EEN NMBS-TREIN TUSSEN LANDEN EN TIENEN

BEKNOPTE VOORSTELLING

Donderdag 18 februari 2016, een eindje voor het station van Landen, stelt een treinbestuurder die was uitgestapt op de sporen om een inspectie van zijn trein te doen, vast dat zijn trein door de zwaartekracht in beweging kwam. De treinbestuurder slaagde er niet in om terug aan boord van zijn rij-dende trein te komen en deze trein slaat over een afstand van ongeveer 12 km op hol tot bij Tienen.

Volgens de analyse van het Onderzoeksgaan is het incident het ontijdig in beweging komen van een trein dat zich uitte in een op hol slaan van de trein over een afstand van 12 kilometer.

RECHTSTREEKSE OORZAKEN

De rechtstreekse oorzaak van de ontsnapping van de trein is het lossen van de remmen zodra de nominale druk in de leiding van de automatische rem (LAR) werd bereikt nadat de bestuurder de luchtdrukkelep opnieuw had gesloten.

De elementen die ertoe hebben bijgedragen zijn:

- de stuurcontroller stond niet in de stand “remming” of noodremming”;
- de vastzetrem was niet ingeschakeld tijdens de inspectie van de trein door de treinbestuurder;
- de helling van het spoor liet toe dat de trein zich door de zwaartekracht in beweging zette;
- de AM80 is niet uitgerust met een wegrolbeveiligingssysteem, dat de trein had kunnen afremmen.

ONRECHTSTREEKSE OORZAKEN

- de niet-naleving van de HLT-procedure door de treinbestuurder voor de stillegging van de trein tijdens zijn inspectie ervan;
- de ontijdige beweging van de hendel van de luchtdrukkelep heeft een lucht laten ontsnappen uit het hoofdreservoir van een van de wagons wat leidde tot een drukvermindering in de LAR.

https://mobiliteit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2016/verslag_landen.pdf

ANTWERPEN (01/01/2015) - DUBBELE SEINVOORBIJRIJDING VAN EEN INTERNATIONALE TREIN

BEKNOPTE VOORSTELLING

Op 1 november 2015 omstreeks 10u49, na het verlaten van de tunnel Antwerpen-Centraal, rijdt trein E9227 seinen G-R.12 en J-R.12 van L.25 in gesloten stand voorbij.

Er is geen reisweg aangelegd naar L.12: de trein vervolgt de rit op L.4 waar de trein tot stilstand komt na de tussenkomst van een toezichtbediende van blok 12 Antwerpen-Berchem.

Er zijn geen slachtoffers en er is geen materiële schade.

https://mobiliteit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2015/verslag_antwerpen.pdf

RECHTSTREEKSDE OORZAKEN

Volgens de door het Onderzoeksorgaan weerhouden hypothese is de dubbele seinvoorbijrijding het gevolg van een falend concentratievermogen van de treinbestuurder als gevolg van vermoeidheid.

ONRECHTSTREEKSE OORZAKEN

De seinvoorbijrijding was mogelijk door:

- het ontbreken van een uitrusting voor hulp bij het besturen type TBL1+ of stuurpostsignalisatie type ETCS Level 1 of 2 aan boord van de locomotief.
- het niet conflictvrij rijden van de trein: door de kans op het tegenkomen van een gesloten sein te verminderen, vermindert logischerwijze ook de kans op een SPAD⁹. De kans op een gesloten sein kan verminderd worden door het conflictvrij plannen en houden van de dienstregeling.

SYSTEMISCHE OORZAKEN

- De afwezigheid van een LMRA¹⁰ of van een detectiesysteem van waakzaamheid van treinbestuurders.
- Door het uitwerken van een degelijk FMRS (Fatigue Risk Management System) wordt de waarschijnlijkheid van het tijdig detecteren van het “niet fit zijn” vergroot en kunnen mogelijke problemen van beperkte waakzaamheid tijdens de rit tijdig herkend worden.

9 SPAD = *Signal Passed At Danger* = voorbijrijding van een gesloten sein

10 LMRA = *Last Minute Risk Analysis*

SCHAARBEEK (10/10/2014) - TEGENOVER ELKAAR STAAN VAN TWEE NMBS-TREINEN

BEKNOPTE VOORSTELLING

Op vrijdag 10/10/2014, omstreeks 20u42, rijdt trein E3340 (Essen – Brussel-Zuid) te Schaarbeek het gesloten sein T-M.8 van spoor B - L.25 voorbij en komt tot stilstand tussen de 2 wissels 33L en 32L, ongeveer 105 meter voorbij het gesloten sein T-M.8.

Wissel 33L staat in rechtse stand en de trein stopt in het vrije ruimteprofiel van spoor A van L.25; de treinbestuurder zendt onmiddellijk een alarm uit.

De trein E4519 (Charleroi-Sud – Antwerpen), die in tegengestelde richting rijdt, rijdt door het station van Schaarbeek. De treinbestuurder ontvangt op dat moment de noodoproep en hij voert onmiddellijk een noodremming uit. Trein E4519 komt tot stilstand op spoor A van L.25 op 158 meter van trein E3340.

Er zijn geen gekwetsten en er is geen materiele schade maar als gevolg van de seinvoorbijrijding worden verschillende treinen geannuleerd of lopen verschillende treinen vertragingen op.

ONDERZOEKEN

Dit incident beantwoordt noch aan de definitie van een ernstig ongeval noch aan de definitie ongeval. Het beheer van de evacuatie van de passagiers na het incident heeft in eerste instantie onze aandacht getrokken. Het onderzoek van de gespreksopnamen heeft verschillende communicatieproblemen aan het licht gebracht.

Het vervolg van ons onderzoek was gericht op de analyse van statistieken. Na de tussen 2011 en 2013 vastgestelde afname van het aantal seinvoorbijrijdingen (SPAD), gaat dit nu weer in stijgende lijn voor alle soorten sporen. Het onderzoeksveld werd hierdoor verruimd naar een onderzoek over het beheer van de seinvoorbijrijdingen.

Ten slotte had het Onderzoeksorgaan, na het onderzoek naar het ongeval te Wetteren, de invoering van een beheersysteem “Risiko’s-vermoedheid” binnen de spoorwegondernemingen aanbevolen. Tijdens dit onderzoek en naar aanleiding van het stijgende aantal seinvoorbijrijdingen herinneren we aan de impact van de werkuren op de gezondheid en de veiligheid. Vermoedheid vormt een groot gevaar dat voortvloeit uit menselijke factoren en dus ongunstige gevolgen heeft voor de veiligheid.

BEHEER VAN DE EVACUATIE VAN PASSAGIERS

Aanvankelijk hebben de uiteenlopende mededelingen die treinbegeleiders van beide betrokken treinen kregen, ervoor gezorgd dat de sfeer bij de reizigers is verslechtert: ze kregen foute informatie en zaten meerdere uren vast in de treinen.

Na uitdieping van het onderzoek, hebben we vastgesteld dat het incident, dat in het begin van de communicatieketen als een seinvoorbijrijding was aangemerkt, wordt doorgegeven als een tegenover elkaar staan van twee treinen, vervolgens als een neus-aan-neus van twee treinen en uiteindelijk als een botsing tussen twee treinen, wat een invloed had op het door de diverse interventiediensten ter plaatse gestuurde personeel.

Noch het personeel van de onderzoeksdiensten van de spoorwegonderneming, noch de infrastructuurbeheerder hebben de gespreksopnames onderzocht.

De gespreksopnames werden bewust niet overgenomen in ons verslag. Het doel van het verslag is om de spoorwegactoren in staat te stellen de nodige maatregelen te nemen om een herhaling van het incident te voorkomen.

Tot slot werden er tijdens ons onderzoek bepaalde problemen vastgesteld met betrekking tot het beheer op het terrein na het incident: we denken dat het belangrijk is dat de rol en de verantwoordelijkheden van de interventiecoördinator van de spoorwegonderneming beter gekend zijn en worden nageleefd.

https://mobiliteit.belgium.be/sites/default/files/OOOE/2014/rapport_schaerbeek.pdf

BEHEER VAN SEINVOORBIJRIJDINGEN (SPAD)

Sinds 2009, en versneld na de ramp van Buizingen in 2010, bestaat een van de door de sector genomen maatregelen om het aantal SPAD's te verminderen in de installatie van ATP-systemen (Automatic Train Protection) in de sporen en aan boord van het rollend materieel.

De NMBS had zich ertoe verbonden dat al haar rijkstrijtuigen tegen einde 2013 zouden zijn uitgerust met TBL1+: de planning werd nageleefd.

Op het vlak van zijn rollend materieel (werktreinen) moest Infrabel zijn eigen rollend materieel wijzigen: eind 2015 was 99% van het materieel uitgerust met een TBL1+ systeem (100% van de bijzondere voertuigen en 99% van de locomotieven). Op het vlak van de infrastructuur, had Infrabel beslist om de implementatieplanning van TBL1+ te versnellen. In december 2015 had Infrabel TBL1+ geïnstalleerd in de sporen, zoals voorzien.

Niettemin heeft het TBL1+ systeem zijn beperkingen die bekend zijn bij beide ondernemingen en die als "aanvaardbaar" worden beschouwd, gelet op het feit dat TBL1+ pas de eerste fase van het ETCS-masterplan vormt.

De bekende beperkingen zijn, bij wijze van voorbeeld:

- Het systeem sluit niet uit dat men het gevaarlijke punt bereikt: het incident in Schaarbeek heeft deze beperkingen van TBL1+ aan het licht gebracht. De snelheid van de trein bij het TBL1+ baken dat 300 meter voor het gesloten sein is gelegen, liet niet toe om de trein nog voor het sein tot stilstand te brengen en zelfs niet voor het gevaarlijke punt, nl de wissel.
- De systemen TBL1+ aan boord van het rollend materieel en op het vlak van infrastructuur moeten compatibel zijn: de trein werd wel degelijk afgeremd door het TBL1+ systeem.
- Niet alle seinen zijn uitgerust met TBL1+: Infrabel had een doeltreffende dekking (99,9%) afgeleid naargelang van diverse criteria (aantal reizigers, referentiesnelheden, aantal in acht te nemen seinen door een trein die een knooppunt doorkruist, complexiteit van de installatie).
- TBL1+ is niet verplicht. Bovendien is de afstand van 300 meter tussen het baken en het sein niet aangepast aan de remafstand van goederentreinen.

Ook al heeft het rijondersteuningsysteem TBL1+ bijgedragen tot de verbetering van de spoorwegveiligheid, toch kan het slechts een gedeeltelijke/ overgangsooplossing vormen naar een performanter systeem.

ETCS biedt een antwoord op bepaalde bekende beperkingen van het TBL1+ en zou door zijn interoperabele kenmerken een technisch meer aangepast antwoord moeten bieden voor de SO die op het Belgische en Europese spoorwegnet rijden.

Op het vlak van de spoorweginfrastructuur, heeft Infrabel beslist om te kiezen voor gedeeltelijk compatibele componenten ETCS/ TBL1+: het ETCS dat Infrabel installeert, is gebaseerd op de bakens die voor TBL1+ worden gebruikt. Deze zijn compatibel en conform de ETCS-specificaties. De door Infrabel aangenomen planning vermeldt dat ETCS tegen 2022 op het hele netwerk beschikbaar zal zijn.

Het ETCS-masterplan van Infrabel voorziet echter in een installatie met 2 ETCS-niveaus (niveau 1 en 2) en twee bedieningsmodi (Full Supervision (FS) en Limited Supervision (LS)), naargelang van de noden en de specifieke karakteristieken van het netwerk.

De convergentie naar een homogene ETCS-versie van niveau 2 is volgens dit masterplan voorzien voor de jaren 2030-2035.

Het ETCS-niveau 2 is in het huidige stadium van technologische ontwikkelingen de beste oplossing voor de verwezenlijking van de vastgelegde functionele en beveiligingsdoelstellingen, maar het is noodzakelijk dat de infrastructuur en de totaliteit van het rollend materieel ermee worden uitgerust.

Tot op het ogenblik waarop de convergentie in ETCS-niveau 2 een feit zal zijn, zullen er op het Belgische spoorwegnet dus 3 systemen naast elkaar bestaan, wat onder meer overgangszones tussen de systemen oplegt.

Deze overgang is des te belangrijker wanneer een trein overgaat van een zone met cabineseingeving (ETCS) naar een zone met laterale seininrichtingen (LS, TBL1+, Memor).

De verschillende risicoanalyses en/of -studies die de spoorwegondernemingen of de infrastructuurbeheerder hebben uitgevoerd, zouden moeten worden gedeeld:

- storing van de bakens: ontubbeling van bepaalde bakens loodrecht op overgangszones, met automatische noodremming bij storingen;
- de gebruikte methodologie om de bestuurder te informeren dat hij de laterale seininrichting moet volgen;
- risico dat ontstaat voor de treinbestuurders bij de overgang tussen systemen tijdens eenzelfde rit, ...

SYSTEEM VOOR HET BEHEER VAN VERMOEIDHEIDSRISICO'S

We hebben de problematiek van de vermoeidheid ruimschoots aangetoond in hoofdstuk 3.6 van het verslag. De weerslag van vermoeidheid op de prestaties werd beschreven in verschillende onderzoeken aan de hand van simulaties, maar ook in reële situaties. De resultaten tonen aan dat proefpersonen die periodes van inslapen vertonen, trager reageren en meer fouten maken, ook hebben ze een verminderd besef van de situatie en hebben ze moeilijkheden om beslissingen te nemen en voorrang te geven aan relevante informatie.

We hebben herinnerd aan de problemen in verband met het ritme van slapen en waken, de invloed van de biologische klok (circadiaans ritme) en de waakzaamheid.

De spoorwegondernemingen en vooral de NMBS zijn verplicht om de Europese richtlijnen en de Belgische wetten op het vlak van de arbeidsduurregelingen na te leven.

Deze reglementeringen worden als eendimensionaal aangemerkt in de mate waarin ze slechts op een enkele tijdsdimensie gebaseerd zijn.

De atypische en «ploegdienststuringen» hebben de bijzonderheid dat ze interfereren met de biologische klok van de mens en dat dit leidt tot aanzienlijke schommelingen op het vlak van cognitieve functies en recuperatievermogen.

Het is moeilijk om de eigen vermoeidheidsgraad in te schatten.

Naast het effect van slaapttekort en het uur van de dag op de vermoeidheid, kan ook de aard van de activiteit op significante wijze bijdragen tot een vermindering van de waakzaamheid.

Vermoeidheid heeft repercussies op de veiligheid en dit leidt tot ernstigere fouten en een vermindering van de prestaties. Het is dus belangrijk om de potentiële, aan vermoeidheid verbonden risico's te onderkennen.

Een systeem voor het beheer van vermoeidheidsrisico's (SBVR) werd ontworpen om de nieuwe kennis uit wetenschappelijk onderzoek naar vermoeidheid en veiligheid te implementeren. De procedures maken het mogelijk de vermoeidheidsgerelateerde gevaren op te sporen en verzachtende organisatorische en persoonlijke strategieën in te voeren en te beoordelen.

Noch de Europese richtlijnen, noch de Belgische wet verplichten de spoorwegondernemingen om een systeem voor het beheer van vermoeidheidsrisico's in te voeren.

In het domein van de luchtvaart zijn de systemen voor het beheer van vermoeidheidsrisico's gedocumenteerd door de ICAO (Internationale Burgerluchtvaartorganisatie), zowel voor de ondernemingen die het systeem moeten invoeren, als voor de overheden voor wie er een handleiding is voorzien.

Het SBVR is een middel aangestuurd door gegevens dat het mogelijk maakt om de veiligheidsrisico's door vermoeidheid ononderbroken te controleren en te beheren. Het is gebaseerd op wetenschappelijke beginselen en kennis alsook op operationele ervaring. Met het SBVR streeft men ernaar om ervoor te zorgen dat het betrokken personeel zich met een afdoende waakzaamheid van zijn taken kan kwijten.

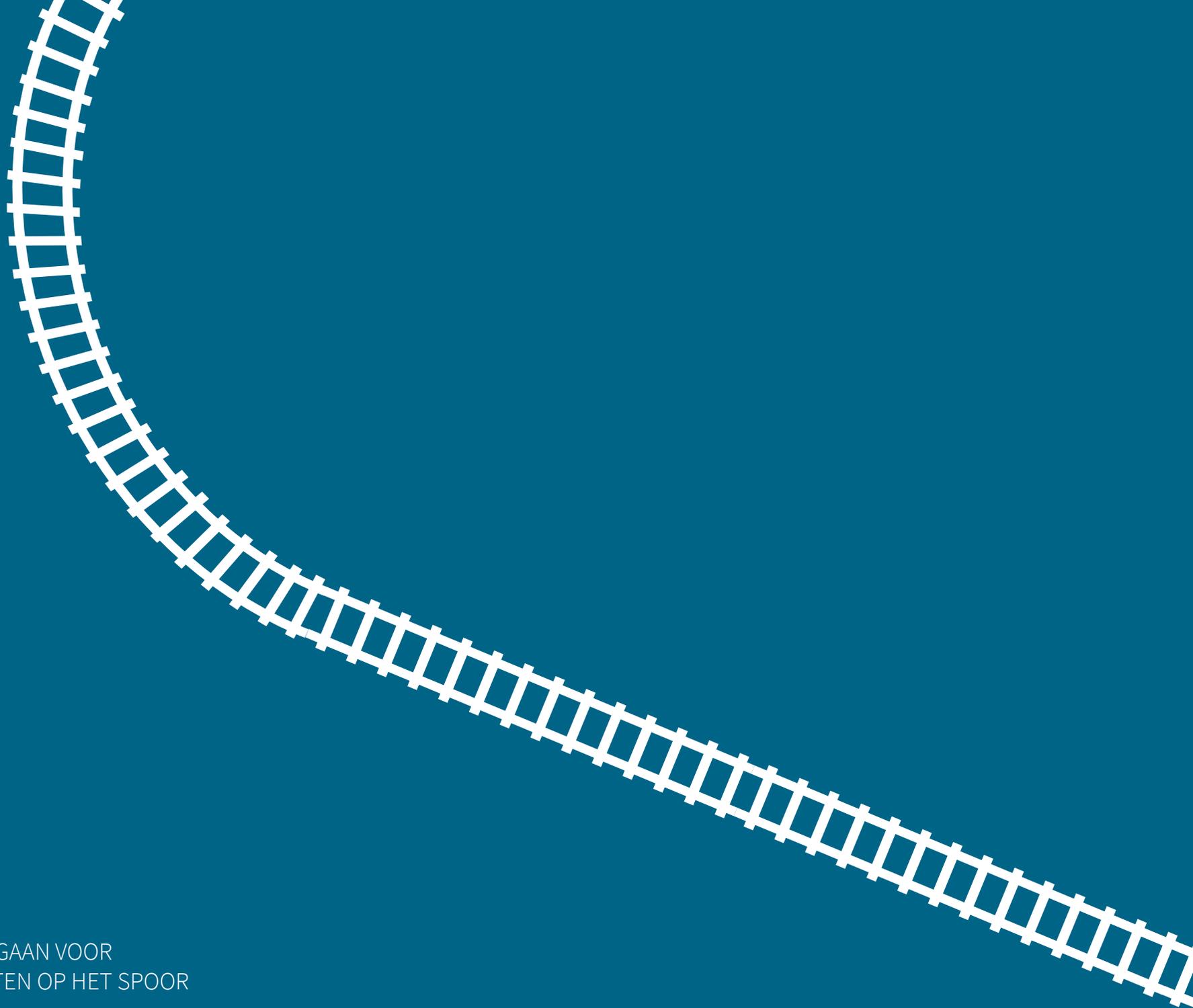
De invoering van een systeem voor het beheer van vermoeidheidsrisico's zou een meerwaarde kunnen zijn voor het huidige systeem, in eerste instantie door het progressieve gebruik van software van het type «Index Risk Fatigue». Bij wijze van voorbeeld om het vermoeidheidsniveau van de bij SPAD's, ongevallen/ incidenten, atypische dienstregelingen, ... betrokken bestuurders te beoordelen, niet in het raam van een bestraffingssysteem, maar wel om de eerste vaststellingen te doen en te focussen op de prioriteiten. De ingezamelde gegevens zullen moeten worden geanalyseerd en moeten het mogelijk maken om indien nodig maatregelen te nemen om het risico ingevolge vermoeidheid veroorzaakt door dienstwissels, dienstroosters, woonwerktrajecten, ... te verminderen.

8 | AANBEVELINGEN

DE AANBEVELINGEN

De aanbevelingen worden opgevolgd door de nationale veiligheidsinstantie, met name de DVIS. Overeenkomstig de procedures van de DVIS, moeten de betrokken actoren een actieplan voorleggen uiterlijk zes maanden na de publicatie van het onderzoeksverslag van het Onderzoeksgaan. Op de datum van publicatie van dit verslag hadden wij nog geen overzicht ontvangen van de genomen, lopende of geplande maatregelen.

JAARVERSLAG
VAN HET ONDERZOEKSORGAAN VOOR
ONGEVALLLEN EN INCIDENTEN OP HET SPOOR
2016

JAARVERSLAG
VAN HET ONDERZOEKSORGGAAN VOOR
ONGEVALLLEN EN INCIDENTEN OP HET SPOOR
2016

OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN

.be

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT BUIZINGEN

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 05-2012

N° RECOMMANDATION R1.1

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR GI - EF / IB - SO

CONSTAT - ANALYSE

RECOMMANDATION

L'OE recommande à Infrabel et à la SNCB de fournir un plan d'actions détaillé pour répondre aux diverses recommandations de l'OE au SSICF dans un délai maximum de 3 mois incluant une estimation des dates de réalisation

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Infrabel a soumis un plan détaillé au SSICF à la fin du mois d'août 2012. Ce plan a été réceptionné au 31.08.2012.

[NL]

Infrabel heeft een gedetailleerd actieplan overgemaakt aan DVIS op eind augustus 2012.

Dit plan werd ontvangen op 31/08/2012.

ACTION DE L'EF

[FR]

Un plan d'action détaillé a été fourni au SSICF incluant une estimation des dates de réalisations par la SNCB en date du 01/08/2012.

[NL]

NMBS NV heeft op 01/08/2012 een gedetailleerd actieplan overgemaakt aan de DVIS.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **BUIZINGEN**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **05-2012**

N° RECOMMANDATION **R1.2**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **SSICF / DVIS**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande au SSICF de vérifier la nécessité d'étendre les recommandations aux autres entreprises ferroviaires.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Na een grondige analyse heeft de DVIS beslist dat het uitbreiden van deze aanbeveling niet nodig is.

CONSTAT - ANALYSE

L'accident a mis en évidence un échec d'un principe de sécurité fondamental du système ferroviaire qui veut que les conducteurs respectent les signaux fermés.

Le contexte opérationnel fournit des éléments d'explication possible au franchissement et des pistes sont suggérées par l'analyse de la défaillance dans le rapport :

- la suppression de l'interruption de séquence double jaune – rouge par les arrêts en PANG;
- uniformiser les modalités de communication du signal OT;
- l'imposition d'attente du signal de voie ouvert avant toute information OT;
- une prise en compte du risque fatigue dans la conception des plannings des conducteurs.

RECOMMANDATION

L'organisme d'enquête recommande à la SNCB et à Infrabel de prendre des mesures concrètes, pour prévenir les collisions dues aux franchissements de signaux fermés et de réduire les conséquences des collisions de trains.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Infrabel a actualisé son Plan d'action global Dépassement de signaux et l'a transmis au SSICF fin août 2012. Ce Plan d'action global Dépassement de signaux comporte 4 volets.

Sa mise en œuvre est assurée par le rapportage trimestriel relatif au Plan d'action global Sécurité. Conformément au troisième avenant au contrat de gestion, ce plan d'action a été revu et retravaillé en concertation avec le secteur ferroviaire. Il a été communiqué à l'ensemble des intéressés le 21/05/2013.

[NL]

Infrabel heeft haar Globaal Actieplan Seinvoorbijrijdingen geactualiseerd en eind augustus 2012 overgemaakt aan de DVIS. Dit Globaal Actieplan Seinvoorbijrijdingen bestaat uit 4 luiken.

De uitvoering ervan wordt verzekerd via de driemaandelijke rapportering van het Globaal Veiligheidsactieplan. Conform het derde bijvoegsel aan het beheerscontract werd dit actieplan herzien en samen met de spoorwegsector herwerkt. Werd bezorgd aan alle betrokkenen op 21/05/2013.

ACTION DE L'EF

[FR]

L'installation du système TBL1+ permet de réduire le risque de collision en attendant l'installation du système ETCS. La SNCB confirme que l'ensemble de son parc était équipé de la fonctionnalité TBL1+ fin 2013. La SNCB a également établi et validé un document 'Stratégie de la migration vers le système ETCS au sein de la SNCB'. En ce qui concerne les dépassements de signaux, ceux-ci sont considérés comme étant un facteur causal prédominant dans les collisions et/ou les déraillements. Les dépassements de signaux sont donc particulièrement « sous la loupe » dans la gestion des risques. L'évolution du nombre de signaux dépassés est suivie par le Comité de Direction.

Des mesures spécifiques, entre autre sur le plan de la formation et de l'organisation du travail des conducteurs de train sont basées sur ce reporting et sur les expériences de la gestion de ligne.

De implementatie van TBL1+ loopt nog tot eind 2015, vanaf 1/1/16 zal het niet meer toegelaten zijn om op het merendeel van de lijnen te rijden zonder ofwel TBL1+ of ETCS.

De maatregel werd uitgesteld door de Minister en zal pas op 14/12/2016 in voege treden.

De nieuwe wetgeving is in voege sinds 14/12/2016, dit item mag bijgevolg afgesloten worden.

CONSTAT - ANALYSE

L'accident a mis en évidence un échec d'un principe de sécurité fondamental du système ferroviaire qui veut que les conducteurs respectent les signaux fermés.

Le contexte opérationnel fournit des éléments d'explication possible au franchissement et des pistes sont suggérées par l'analyse de la défaillance dans le rapport :

- la suppression de l'interruption de séquence double jaune – rouge par les arrêts en PANG;
- uniformiser les modalités de communication du signal OT;
- l'imposition d'attente du signal de voie ouvert avant toute information OT;
- une prise en compte du risque fatigue dans la conception des plannings des conducteurs.

RECOMMANDATION

L'organisme d'enquête recommande à la SNCB et à Infrabel de prendre des mesures concrètes pour réduire la quantité de franchissements de signaux fermés et les conséquences à court et à long terme d'une manière systématique.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

idem que l'action entreprise dans le cadre de la recommandation R2.1

[NL]

Idem aan de vorige actie in het kader van de aanbeveling R 2.1.

ACTION DE L'EF

[FR]

L'ensemble du parc de la SNCB est équipé de la fonctionnalité TBL1+

Le planning prévoit que l'ensemble du parc de la SNCB sera équipé de l'ETCS pour 2023.

[NL]

Het volledige park van de NMBS is uitgerust met de TBL1+-functionaliteit.

De planning bepaalt dat het volledige park van de NMBS voor 2023 zal uitgerust zijn met het ETCS.

CONSTAT - ANALYSE

Suite à l'accident de Buizingen, les deux entreprises Infrabel et SNCB ont déposé un plan d'équipement accéléré du système TBL1+ au niveau de l'infrastructure (fin 2015) et au niveau du matériel roulant (fin 2013).

Ce plan constitue un rattrapage d'urgence acceptable répondant à la nécessité exprimée. Néanmoins le système d'aide à la conduite TBL1 + n'est pas un système « full supervision ». Son installation accélérée sur le réseau belge ne peut constituer qu'une solution transitoire et s'articuler avec une installation du système ETCS. Le planning ambitieux d'installation du système ETCS proposé par Infrabel et par la SNCB prévoit notamment l'équipement complet (sol + bord) du réseau belge avant 2025 constitue une réponse de moyen et long terme acceptable.

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

RECOMMANDATION

L'organisme d'enquête recommande au SSICF, en coordination avec le ou les services concernés du SPF Mobilité et Transport, d'assurer un suivi du déploiement de l'ETCS avec une vision globale sur l'évolution du niveau de sécurité, à la fois avec une perspective de vérification que les rythmes de déploiement soient respectés, et à la fois pour vérifier que la transition, et notamment la désactivation des systèmes existants, ne se réalise pas au détriment de la sécurité.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De DVIS volgt samen met de betrokken dienst van de FOD Mobiliteit en Vervoer de implementatie van ETCS op. Dit is een continu proces dat verdergezet wordt tot de voltooiing van ETCS, waarschijnlijk in 2025.

[NL]

De DVIS volgt samen met de betrokken dienst van de FOD Mobiliteit en Vervoer de implementatie van ETCS op. Dit is een continu proces dat verdergezet wordt tot de voltooiing van ETCS, waarschijnlijk in 2025.

CONSTAT - ANALYSE

L'enquête a montré que l'appropriation et la maîtrise des méthodes de gestion de risque et d'analyse systémique et organisationnelle des incidents et des accidents restent incomplètes tant à Infrabel qu'à la SNCB, et ne permet pas à ces organisations de remettre suffisamment en cause leurs convictions et leur modèle de sécurité en cours. En réagissant aux événements pris séparément et en recherchant la cause de chaque dépassement, le raisonnement incite à une compréhension centrée sur les actions et les "erreurs" de première ligne. De plus, les plans de formations des enquêteurs ne comprennent pas la formation en technique d'enquête ni à l'analyse systémique des incidents et accidents. La tentative d'analyse de l'évolution historique des dispositifs de protection automatique des trains en Belgique a mis en évidence que les décisions ne sont pas suffisamment documentées et soutenues par une évaluation explicite des risques. Lors de toute décision en matière de gestion, il convient de prendre en compte les incidences directes et /ou indirectes sur la sécurité. Il y a lieu de veiller à la transparence des processus décisionnels.

RECOMMANDATION

L'organisme d'enquête recommande à Infrabel et à la SNCB d'introduire auprès du SSICF une révision de leurs manuels de Systèmes de Gestion de la Sécurité pour les faire évoluer positivement et de prendre les dispositions appropriées pour pallier aux déficiences identifiées dans le rapport d'enquête.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF**ACTION DU GI**

[FR]

Infrabel a revu complètement le Système de Gestion de la Sécurité (SGS) dans le cadre de la demande du nouveau certificat de sécurité. Le SGS révisée a été transmis au SSICF le 21/12/2012. Le certificat de sécurité a été renouvelé le 17/05/2013.

[NL]

Infrabel heeft het volledige Veiligheidsbeheersysteem herzien in het kader van de aanvraag van een nieuwe veiligheidsvergunning. Het herziene VBS werd op 21/12/2012 aan DVIS bezorgd. De veiligheidsvergunning werd bekomen op 17/05/2013.

ACTION DE L'EF

[FR]

La SNCB est actuellement occupée à réviser son système de gestion de la sécurité dans le cadre du renouvellement de son certificat de sécurité A. La gestion des risques journaliers et en cas de modifications a été formalisée dans un Avis fin 2012.

Cet Avis met l'accent sur la traçabilité des décisions et des documents. En ce qui concerne les enquêteurs, ceux-ci viennent d'être formés aux techniques d'enquêtes et à l'analyse des accidents. Tous enquêteurs recrutés ont pris leur fonction début 2014.

De noodplanning van NMBS werd onderworpen aan audit 14.11. De audit is afgesloten, aanbevelingen werden geformuleerd. De NMBS werkt momenteel een actieplan uit om te voldoen aan alle aanbevelingen van audit 14.11 - inclusief de aanbeveling 6 van Buizingen. Dit plan moet eind 2014 beschikbaar zijn. Van het ogenblik dat het actieplan is gevalideerd door het management van de NMBS, zal het in uitvoering worden gebracht. De uitvoering is voorzien tegen juni 2015.

In oktober 2015 voorziet de NMBS een brandweeroefening om het nieuwe plan te toetsen aan de praktijk.

De evaluatie van deze oefeningen zal begin 2016 afgesloten worden. De NMBS zal na het afsluiten haar conclusies mededelen.

Nog niet ontvangen eind 2016

CONSTAT - ANALYSE

Le périmètre de sécurité a été installé aux environs de 10h30 alors que l'accident s'est produit vers 8h30. Plusieurs personnes ont eu accès aux installations avant la mise sous scellé. Infrabel a pu réaliser des mesures sur le crocodile et dans la loge du signal.

Il y a lieu de rappeler que la prise de mesures, ou l'exécution de réparations sont interdites sans en avoir reçu l'autorisation préalable des Autorités Judiciaires et/ou de l'Organisme d'enquête.

RECOMMANDATION

L'organisme d'enquête recommande à Infrabel et à la SNCB de rappeler à leur personnel le respect des consignes d'accès au site d'un accident, de rappeler au personnel que la prise de mesures, ou l'exécution de réparations sont interdites sans en avoir reçu l'autorisation préalable des Autorités Judiciaires et/ou de l'Organisme d'enquête, que l'accès doit être strictement limité aux services de secours et aux enquêteurs.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[NL]

Infrabel zal de toegangsregels tot de plaats van een ongeval en de regels met betrekking tot de metingen en herstellingen ter plaatse, integreren in het INP (Intern Noodplan Infrabel) en het ARE 212 tegen eind 2014.

Het INP en het ARE 212 werden gedeeltelijk herwerkt tegen juni 2013.

Het INP en het ARE 212 worden grondig herzien tegen eind 2014.

De validatie van het plan werd nog niet bevestigd, dit zal gebeuren in begin 2015.

Alle punten zijn opgenomen in het ARE 212 dat in voege is vanaf december 2015.

De fase 5 (implementatie) van het opvolgingsplan is hiermee afgesloten en de fase 6 (controle efficiëntie) zal in 2016 worden uitgevoerd.

Infrabel bevestigt de fase 6 en bijgevolg wordt dit item in 2016 als afgesloten beschouwd.

ACTION DE L'EF

[FR]

Le B-P11 (plan d'intervention de la SNCB) est entré en vigueur via l'avis 8 B-CF/2013. Les consignes locales du plan d'urgence sont mises à jour. Un audit en lien avec le B-P11 était planifié aux environs du 08/2012 mais a finalement été reporté au premier semestre 2014 par l'audit interne.

[NL]

Het B-P11 (interventieplan van de NMBS) is in werking getreden via het advies 8 B-CF/2013. De lokale voorschriften van het noodplan werden bijgewerkt.

Een audit in verband met het B-P11 was gepland rond 08/2012 maar werd ten slotte door de interne audit verschoven naar het eerste semester van 2014.

CONSTAT - ANALYSE

La configuration du terrain, le mur le long des voies, la non proximité de la gare et le train 1557 stoppé à hauteur de l'accident ont posé de sérieux problèmes d'accès aux services de secours pour acheminer les blessés vers les ambulances. Les secouristes devaient parcourir de longues distances à pied.

La SNCB a pris l'initiative de proposer des bus pour raccompagner les passagers. Cette action est louable mais un listing reprenant le nom des personnes à bord des trains n'était pas disponible avant de les acheminer vers d'autres gares.

RECOMMANDATION

L'organisme d'enquête recommande au gestionnaire de l'infrastructure et à la SNCB de proposer un ajustement les plans d'urgence pour l'évacuation des blessés, les passagers, etc. en fonction de l'expérience tirée de l'accident.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[NL]

Infrabel heeft het INP, het ARE 212 en de reglementeringen (VVESI 5.5 en ARE 616) aangepast met betrekking tot de evacuatie van slachtoffers, rekening houdend met de ervaringen opgedaan tijdens het ongeval te Buizingen tegen eind juni 2013.

Het INP en het ARE 212 worden grondig herzien tegen eind 2014.

De validatie van het plan werd nog niet bevestigd, dit zal gebeuren in begin 2015.

Alle punten zijn opgenomen in het ARE 212 dat in voege is vanaf december 2015.

De fase 5 (implementatie) van het opvolgingsplan is hiermee afgesloten en de fase 6 (controle efficiëntie) zal in 2016 worden uitgevoerd.

Infrabel bevestigt de fase 6 en bijgevolg wordt dit item in 2016 als afgesloten beschouwd.

ACTION DE L'EF

[NL]

Sans objet dans le chef de la SNCB.

DVIS is niet akkoord en de NMBS zal dit herbekijken.

De noodplanning van NMBS werd onderworpen aan audit 14.11. De audit is afgesloten, aanbevelingen werden geformuleerd.

De NMBS werkt momenteel een actieplan uit om te voldoen aan alle aanbevelingen van audit 14.11 - inclusief de aanbeveling 6 van Buizingen. Dit plan moet eind 2014 beschikbaar zijn.

Van het ogenblik dat het actieplan is gevalideerd door het management van de NMBS, zal het in uitvoering worden gebracht. De uitvoering is voorzien tegen juni 2015

In oktober 2015 voorziet de NMBS een brandweeroefening om het nieuwe plan te toetsen aan de praktijk.

De evaluatie van deze oefeningen zal begin 2016 afgesloten worden. De NMBS zal na het afsluiten haar conclusies mededelen.

De efficiëntie wordt nogmaals gemeten tijdens de oefening op 11/10/2016, de resultaten worden verwacht voor de bilaterale vergadering in het voorjaar 2017.

CONSTAT - ANALYSE

L'Organisme d'Enquête du SPF Mobilité et Transport a été informé trop tardivement de l'accident. L'information est parvenue plus d'une heure après l'accident à l'OE.

RECOMMANDATION

La loi du 19 décembre 2006 impose au gestionnaire d'infrastructure d'informer immédiatement l'organisme d'enquête. L'OE recommande à Infrabel de revoir les priorités pour l'information des intervenants pour permettre à chacun d'effectuer ses devoirs.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[NL]

Infrabel heeft de prioriteiten voor de tussenkomende partijen bij een ongeval herzien en het INP en het ARE 212 in die zin aangepast eind juni 2013. Het INP en het ARE 212 werden gedeeltelijk herwerkt tegen eind juni 2013. De prioriteiten voor de tussenkomende partijen bij een ongeval werden herzien in die versie.

Het INP en het ARE 212 worden grondig herzien tegen eind 2014.

De validatie van het plan werd nog niet bevestigd, dit zal gebeuren in begin 2015.

Alle punten zijn opgenomen in het ARE 212 dat in voege is vanaf december 2015.

De fase 5 (implementatie) van het opvolgingsplan is hiermee afgesloten en de fase 6 (controle efficiëntie) zal in 2016 worden uitgevoerd.

Infrabel bevestigt de fase 6 en bijgevolg wordt dit item in 2016 als afgesloten beschouwd.

ACTION DE L'EF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT BUIZINGEN

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 05-2012

N° RECOMMANDATION R8

TYPE AUTRES

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR GI / IB

CONSTAT - ANALYSE

Le signal H-E.1 ne délivrait pas son intensité lumineuse nominale au moment de l'accident. Même si la visibilité du signal H-E.1 n'est pas mise en cause dans cet accident, le manque d'intensité lumineuse aurait pu avoir une incidence sur la perception du signal par le conducteur dans d'autres conditions météorologiques.

RECOMMANDATION

Il est recommandé à Infrabel de proposer une modification de son manuel de gestion de la sécurité au SSICF pour s'assurer du respect de la périodicité de la maintenance de la signalisation et de sa traçabilité de façon non ambiguë

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Infrabel a amélioré le suivi des activités de maintenance via des cartes, et à travers SMARTER-M. Un plan d'action devrait être élaboré avant la fin de l'année 2012.

Le plan d'action a été élaboré en décembre 2012.

[NL]

Infrabel brengt de onderhoudsactiviteiten beter in kaart en volgt ze op via SMARTER-M. Een plan van aanpak zou vóór eind 2012 opgemaakt worden.

Het plan van aanpak werd opgemaakt in december 2012.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Garantir systématiquement via des aiguillages de protection que tout itinéraire autorisé et parcouru par un train ne puisse en aucun cas être cisailé ou faire l'objet d'un face à face en cas de dépassement de signal par tout autre mouvement, sont des exigences impossibles à satisfaire dans les situations actuelles d'exploitation sans restreindre fortement l'exploitation ou sans adapter fortement l'infrastructure.

RECOMMANDATION

L'OE recommande à Infrabel, lors de la conception de nouvelles installations ou lors de réaménagements en profondeur d'installations existantes, de limiter, en concertation avec les opérateurs, les risques qu'un itinéraire autorisé et parcouru par un train soit cisailé ou résulte en un face à face en cas de dépassement de signal par tout autre mouvement.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

Une partie des actions est réalisée; l'autre partie est en cours de réalisation.

[NL]

Een deel van de acties werden uitgevoerd; een ander deel is nog in uitvoering.

ACTION DU GI

[NL]

Infrabel heeft de afstand tussen het sein en het eerste gevaarlijk punt voor nieuwe installaties herzien tegen eind 2012.

Er wordt gewerkt met een tabel met gedifferentieerde voorschriften in het kader van hoofdspoor/bijspoor; refertesnelheid; nieuwe of bestaande, maar grondig gewijzigde installaties.

Voorstel voorgelegd aan het Directiecomité ter validatie op 30/06/2013.

In het kader van het generieke dossier ETCS L1 worden Monte-Carlosimulaties ontwikkeld binnen Infrabel.

De resultaten zullen in de eerste helft van 2014 beschikbaar zijn.

Dit model voor berekenen van remcurves zal in de toekomst gebruikt worden voor het berekenen / justifiëren van de afstand sein – eerste gevaarlijk punt voor nieuwe of gewijzigde installaties.

De interne review en verificatie door Infrabel (door een "2e persoon") van het model gebruikt voor de Monte-Carlosimulatie is lopende. De presentatie van de studie binnen Infrabel is voorzien in januari 2015.

De haalbaarheidsstudie Infrabel zal half 2016 worden afgesloten

Infrabel voert een benchmarking uit bij Prorail met betrekking tot hun project over conflictvrij rijden.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les sorties en petit mouvement sont fréquemment utilisées en heure de pointe pour permettre d'avancer les trains dans les SAS du gril sans que l'itinéraire des trains ne cisaille toute la gare.

Le train démarre, il parcourt une centaine de mètres et doit amorcer le freinage afin de pouvoir s'arrêter devant le petit signal d'arrêt GY-H.20, à fleur de sol situé à 279 mètres du signal de départ IY-H.20.

Cette procédure est utilisée pour assurer une meilleure ponctualité des trains. Cependant d'un point de vue de la sécurité, le risque de dépassement d'un signal fermé est augmenté. En effet, l'incident a mis en évidence les défaillances ou inadéquations à différents niveaux du système des barrières de récupération :

Aucun système n'est prévu dans les postes de conduite pour avertir le conducteur du régime petit mouvement

Aucun système n'est prévu en poste de conduite pour avertir le conducteur du franchissement du petit signal d'arrêt fermé.

Il n'est pas planifié d'équiper les petits signaux d'arrêts du système de freinage automatique TBL1+. Dans le cas présent le point dangereux est sécurisé par un petit signal d'arrêt à fleur de sol.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que le gestionnaire d'infrastructure analyse la pertinence de l'utilisation systématique de la procédure, et de vérifier le bien fondé de la procédure : gain réel en temps par rapport à l'augmentation du risque de dépassement de petit signaux d'arrêts et le cas échéant la mise en place de barrière de défense.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Prévu via l'exécution des étapes du plan Roadbook Safety Culture (I-AR.26) .

Décisions du 25/06/13:

- On couple les grands signaux d'entrée en petit mouvement vers les sas, excepté pour le sas 217 (accès atelier) ;
- Le contrôle de la libération du sas est pris en compte pour l'ouverture en petit mouvement (considéré comme un V de gril) ;
- Le grand mouvement du signal IYH (sorte atelier) doit être supprimé (pour obliger les conducteurs à prendre l'habitude des petits signaux) ;
- Le signal LH est, soit transformé en signal non manoeuvrables, soit remplacé par un panneau limite de petit mouvement ;

Premièrement, un plan 1002 en rouge et jaune doit être réalisé (avec notamment les couplages en remarque), puis approuvé par I-AR, avant la mise en service pour une date encore non définie.

La planification des travaux est toujours en cours 2014.

La SNCB a opté pour implanter des panneaux "HL" sur chacun des itinéraires menant au signal à hauteur des crocodiles d'essai. La condition de franchissement de ce panneau, formulée sur la plaque apposée sous le panneau, est l'ouverture du signal IY-H.20

La commande de ce signal pour envoyer des convois sur la voie en impasse (slot de triage) a été reprise par l'atelier de Charleroi depuis mai 2014. Le signal est donc maintenant ouvert préalablement aux mouvements de triage ce qui limite le risque de dépassement par les conducteurs de l'atelier.

Cet item est considéré comme clôturé depuis début 2015

[NL]

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

L'analyse systémique et organisationnelle des diverses protections/barrières ne fait pas partie des rapports d'enquête internes tant chez Infrabel qu'à la SNCB. Les rapports d'enquêtes ne permettent pas à ces organisations de remettre suffisamment en cause leur modèle de sécurité.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que le gestionnaire d'infrastructure et l'entreprise ferroviaire structurent les rapports d'enquêtes pour y faire apparaître l'analyse systémique et organisationnelle.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF**ACTION DU GI**

[FR]

Prévu via l'exécution des étapes du plan Roadbook Safety Culture (I-AR.26) .

- 2011/12 : partenariat avec expert en culture de sécurité
 - fin 2012 : programme global de culture de la sécurité établi
 - 2012/13 : processus de retour d'expérience approuvé (REX)
 - 2013 : poursuite de benchmark industriel, e.a. sur le REX
 - 2013 : modèle d'analyse approfondie établi et testé
 - 2013 : Groupe de travail "Safety Culture " crée (Safety Desk)
 - 2013/14 : Formations proposées sur l'analyse approfondie
 - 2014 : Mise en place d'analyses approfondies communes
- Nouvelle méthodologie en cours
Cet item est considéré comme clôturé depuis début 2015

[NL]

Voorzien via uitvoering milestoneplan Roadbook Safety Culture (I-TN.26)

- 2011/12 : partenariat avec expert en culture de sécurité
 - fin 2012 : programme global de culture de la sécurité établi
 - 2012/13 : processus de retour d'expérience approuvé (REX)
 - 2013 : poursuite de benchmark industriel, e.a. sur le REX
 - 2013 : modèle d'analyse approfondie établi et testé
 - 2013 : Groupe de travail "Safety Culture " crée (Safety Desk)
 - 2013/14 : Formations proposées sur l'analyse approfondie
 - 2014 : Mise en place d'analyses approfondies communes
- Nouvelle méthodologie en cours
Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd afgesloten.

ACTION DE L'EF

[NL]

Fase 4 + 5:

Wekelijks wordt een REX-vergadering (zie vb PV in bijlage) georganiseerd waarin met de verschillende disciplines en B-TR.8 de incidenten en ongevallen worden besproken en opgevolgd.

Ondertussen wordt ervoor geijverd dat de Safetraindossiers beter worden gedocumenteerd en aangevuld. KPI's (zie slides bijlage) bestaan om op te volgen dat de invoer en de transfer naar het OOIS verbetert.

Verbetermaatregelen naar aanleiding van incidenten of ongevallen volgen het traject van wijzigingsbeheer.

Fase 6: zowel het proces en de procedures voor ongevallenbeheer als voor

Fase 6: zowel het proces en de procedures voor ongevallenbeheer als voor wijzigingsbeheer bevatten proces-KPI's die de essentiële processtappen bewaken. Deze KPI's worden periodiek opgevolgd en de belangrijkste komen aan bod tijdens de B-Safety-meeting. Indien toch nog problemen of risico's worden vastgesteld kan B-TR.8 in het intern controleprogramma bijsturen om deze problemen of risico's verder te onderzoeken en maatregelen voor te stellen.

Fase 7: Met deze maatregelen stelt NMBS voor om de aanbeveling af te sluiten.

CONSTAT - ANALYSE

Les presque-accidents sont reliés à l'accident potentiel majeur dans la mesure où ils alertent les entreprises sur l'état de fonctionnement du modèle de sécurité. Il est pertinent que les presque-accidents de collision fassent partie des critères de décision d'une ouverture d'enquête approfondie.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que le gestionnaire d'infrastructure et à l'entreprise ferroviaire ont et mettent en pratique une procédure de décision d'ouverture d'enquête approfondie des presque-accidents.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Adaptation du RGE 211 point 2.4 et 2.5: les enquêteurs détermineront sur base d'une analyse de HIPO si une enquête plus approfondie d'un presque-accident est nécessaire.

En 2014, méthodologie en cours de consolidation (avec manuel), y compris les critères de choix d'incidents. Implémentation d'un outil de suivi des retours d'expérience post incidents.

Nouvelle méthodologie en cours

Cet item est considéré comme clôturé depuis début 2015

[NL]

Aanpassing ARE 211 punt 2.4 en 2.5: de onderzoekers zullen op basis van een HIPO-analyse bepalen of een HIPO-analyse bepalen of een diepgaander onderzoek van een bijna-ongeval noodzakelijk is.

En 2014, méthodologie en cours de consolidation (avec manuel), y compris les critères de choix d'incidents. Implémentation d'un outil de suivi des retours d'expérience post incidents.

Nouvelle méthodologie en cours

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten.

ACTION DE L'EF

[NL]

Fase 4 + 5:

Wekelijks wordt een REX-vergadering (zie vb PV in bijlage) georganiseerd waarin met de verschillende disciplines en B-TR.8 de incidenten en ongevallen worden besproken en opgevolgd.

Ondertussen wordt ervoor geijverd dat de Safetraindossiers beter worden gedocumenteerd en aangevuld. KPI's (zie slides bijlage) bestaan om op te volgen dat de invoer en de transfer naar het OOIS verbetert. Verbetermaatregelen naar aanleiding van incidenten of ongevallen volgen het traject van wijzigingsbeheer.

Fase 6: zowel het proces en de procedures voor ongevallenbeheer als voor wijzigingsbeheer bevatten proces-KPI's die de essentiële processtappen bewaken. Deze KPI's worden periodiek opgevolgd en de belangrijkste komen aan bod tijdens de B-Safety-meeting. Indien toch nog problemen of risico's worden vastgesteld kan B-TR.8 in het intern controleprogramma bijsturen om deze problemen of risico's verder te onderzoeken en maatregelen voor te stellen.

Fase 7: Met deze maatregelen stelt NMBS voor om de aanbeveling af te sluiten.

CONSTAT - ANALYSE

Suite à l'accident, la société SNCB Logistics va mettre en place une prestation hebdomadaire d'un sous-chef dans les installations de Feluy pour réaliser des contrôles (RID et autres).

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que la société SNCB Logistics mette en place, dans le cadre de ces processus de contrôle, une surveillance effective basée sur les risques pour l'ensemble des tâches effectuées par son personnel.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

SNCB Logistics a transmis un plan d'action au SSICF 6 mois après la publication du rapport d'enquête de l'OE.

SNCB Logistics a remis à jour ses procédures de contrôle au niveau RID, composition, visite des wagons, niveau 1 et niveau 2. Depuis que Feluy est repassé sur Monceau nous contrôlons Feluy via les 2.1.2.1 et également via les contrôles RID et les coaching. Procédure identique aux autres installations.

[NL]

NMBS Logistics maakt 6 maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

SNCB Logistics a remis à jour ses procédures de contrôle au niveau RID, composition, visite des wagons, niveau 1 et niveau 2. Depuis que Feluy est repassé sur Monceau nous contrôlons Feluy via les 2.1.2.1 et également via les contrôles RID et les coaching. Procédure identique aux autres installations.

CONSTAT - ANALYSE

L'analyse systémique et organisationnelle des diverses protections/barrières réalisée par SNCB-Logistics n'est pas reprise dans un rapport d'enquête structuré.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que les analyses réalisées par la société SNCB Logistics dans le cadre d'une enquête suite à un accident soient structurées au sein d'un rapport d'enquête, afin d'y faire apparaître l'analyse systémique et organisationnelle.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[NL]

NMBS Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksgaan een actieplan over aan de DVIS.

De structuur van het ongevalsverslag wordt geanalyseerd tegen begin 2015.

B-Logistics zal begin 2016 de aangepaste versie voorstellen.

Lineas heeft nog geen concreet plan eind 2016.

CONSTAT - ANALYSE

L'accompagnateur regagne la plateforme dont il n'est autorisé à fermer la porte qu'après le premier demi-tour de roue du convoi.

Cette procédure a été établie pour assurer la sécurité des usagers : elle permet à l'accompagnateur de jeter un ultime coup d'œil sur le quai pour s'assurer de la sécurité des voyageurs.

Durant cette «zone grise», l'accompagnateur doit conserver la dernière porte ouverte et empêcher sans intervention physique les voyageurs qui tentent de monter à bord.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire et le gestionnaire d'infrastructure mettent en place la nouvelle procédure de départ y inclus la période de transition entre la procédure actuelle et la procédure future.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[NL]

De NMBS en Infrabel onderzoeken sinds juni 2009 een nieuwe procedure. Een proefproject zal in 2013 tot stand komen, terwijl het systeem voor eind 2014 zou moeten zijn goedgekeurd en de nodige certificaten zou moeten hebben. Vanaf 2015 zal de implementatie van de informatica-instrumenten en van de technische aanpassingen op de perrons en aan boord van de treinen starten.

Vanaf 2017 zullen de treinen met gesloten deuren moeten vertrekken om zich te conformeren aan de eisen van Europese interoperabiliteit.

Door technische problemen werden de nodige certificaten niet bekomen in 2014 en is het niet zeker dat de implementatiedatum van 2017 zal gehaald worden.

De acties lopen nu volgens plan.

De uitrol van DICE is voorzien tussen half 2016 en eind 2017.

Eind 2016 verloopt dit proces volgens plan.

ACTION DE L'EF

[FR]

La nouvelle procédure de départ (DICE = Departure In Controlled Environment) est en phase de développement. Le planning est respecté.

Eind 2016, het implementatieplan wordt stipt gevolgd.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **DINANT**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **02-2013**

N° RECOMMANDATION **2**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EF / SO**

CONSTAT - ANALYSE

Il semblerait qu'aucune annonce dans le train lors de son arrivée en gare n'ait été effectuée pour indiquer aux voyageurs qu'un train à destination de Libramont avec arrêt en gare de Houyet stationnait à la voie 1 du côté B.

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que l'entreprise ferroviaire propose des mesures pour pallier aux risques de confusion induite par le manque d'information sur les liaisons possibles lors de l'arrivée du train en « gare » et en réalise une surveillance accrue.

ACTION DE L'EF

[FR]

Les études sont toujours en cours, les résultats sont attendus pour début 2014.

In maart 2010 is een instructie verspreid aan alle treinbegeleiders en hun hiërarchie om bij aankomst in een station de aansluitingen naar andere treinen aan te kondigen vanaf 01/04/2010 - cf. Bijlage2009Dinant-Reco2
De NMBS heeft een resultaatmeting uitgevoerd in 2014.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Studie is nog bezig, resultaten begin 2014 verwacht.

In maart 2010 is een instructie verspreid aan alle treinbegeleiders en hun hiërarchie om bij aankomst in een station de aansluitingen naar andere treinen aan te kondigen vanaf 01/04/2010 - cf. Bijlage2009Dinant-Reco2
De NMBS heeft een resultaatmeting uitgevoerd in 2014.

CONSTAT - ANALYSE

Il semblerait qu'aucune annonce en gare n'ait été effectuée pour indiquer aux voyageurs qu'un train à destination de Libramont avec arrêt en gare de Houyet stationnait à la voie 1 du côté B. A fortiori, une annonce de départ imminent de la voie 3 aurait été entendue par les voyageurs et provoqué le mouvement vers la voie 3.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que le gestionnaire d'infrastructure propose des mesures pour pallier aux risques de confusion induite par le manque d'information sur les liaisons possibles lors de l'arrivée du train en «gare» et en réalise une surveillance accrue.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Chaque changement de voie doit être annoncé en temps réel par le personnel(info) présent sur les cabines de signalisation. Infrabel donne comme recommandation générale d'informer également le personnel de quai de chaque changement de voie afin qu'il puisse, si nécessaire, assurer la canalisation des voyageurs.

Les annonces par haut-parleurs destinées aux voyageurs sont faites à temps et de manière précise.

[NL]

Elke spoorwijziging in real time dient te worden omgeroepen door het (info) personeel aanwezig op de seinposten.

Infrabel geeft als algemene aanbeveling tevens mee om het perronpersoneel ook in te lichten van elke spoorwijziging, zodat zij indien nodig kunnen instaan voor de kanalisatie van de reizigers.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Rien n'indiquait l'interdiction de traverser les voies aux voyageurs. Actuellement un panneau E5 est dessiné sur la traverse mais rien ne matérialise l'interdiction (ex : barrière, chaîne) et rien n'indique que la traversée ne peut être effectuée que sous la supervision, autorisation du personnel qualifié.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité doit s'assurer que le gestionnaire d'infrastructure propose des mesures pour pallier aux risques que des voyageurs traversent les voies via les traverses de service sans y être invité par du personnel qualifié et assure un contrôle intensifié.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Het is voor het veiligheidspersoneel niet altijd evident om fysiek te beletten dat reizigers onbegeleid de sporen oversteken via de dienstovergangen. Infrabel stelt voor om op basis van een risico-analyse de nodige verbetervoorstellen te formuleren die het risico sterk terugdringen.

Infrabel Infrastructure a maintenant reçu le permis de bâtir pour la construction d'une passerelle supérieure en gare de Dinant ce qui éliminera le risque de traversée des voies pour les voyageurs et le personnel. Réalisation : année 2014.

[NL]

Het is voor het veiligheidspersoneel niet altijd evident om fysiek te beletten dat reizigers onbegeleid de sporen oversteken via de dienstovergangen. Infrabel stelt voor om op basis van een risico-analyse de nodige verbetervoorstellen te formuleren die het risico sterk terugdringen.

Infrabel Infrastructure a maintenant reçu le permis de bâtir pour la construction d'une passerelle supérieure en gare de Dinant ce qui éliminera le risque de traversée des voies pour les voyageurs et le personnel. Réalisation : année 2014.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Le signal d'arrêt d'urgence ne se trouve pas à hauteur des portes d'accès mais à l'entrée des compartiments voyageurs. L'accompagnateur de train n'a pas pu actionner le signal d'alarme.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que l'entreprise ferroviaire propose des mesures pour pallier à cette disposition particulière du matériel roulant concernant le signal d'arrêt d'urgence.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

Les critères techniques auxquels les voitures doivent satisfaire sont déterminés par la réglementation européenne (STI), ces règles qui ne doivent pas être transposées en droit belge. Elles sont d'application pour toutes les voitures qui peuvent circuler sur le réseau Belge (et pas seulement celles de la SNCB).

La recommandation concernant les critères auxquels le matériel voyageurs doit satisfaire, afin que cette recommandation s'applique à terme à toutes les voitures, doit être adressée à l'attention de l'autorité compétente à cette fin.

[NL]

De technische criteria waaraan de rijtuigen dienen te voldoen worden bepaald door Europese regels (STI), deze regels, die niet hoeven omgezet te worden in Belgisch wetgeving, zijn van toepassing op alle rijtuigen die op het Belgische netwerk mogen rijden (niet alleen deze van NMBS).

De aanpassing van de criteria waar het reizigersmaterieel dient aan te voldoen, wat de enige methode is om deze aanbeveling op termijn op alle rijtuigen te laten toepassen, dient volgens ons gericht te worden aan de hiertoe bevoegde instantie.

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

La disposition du signal d'alarme dans le matériel roulant est conforme aux STI en vigueur.

[NL]

De inrichting van het noodsein is conform de van kracht zijnde TSI's.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **DINANT**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **02-2013**

N° RECOMMANDATION **6**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EF / SO**

CONSTAT - ANALYSE

Le jour de l'accident, lorsque les deux conditions sont remplies, le conducteur, n'ayant rien remarqué d'anormal, démarre.

L'accident démontre que la procédure actuelle ne répond pas totalement aux exigences du RSEIF 4.1 du gestionnaire de l'infrastructure stipulant que le conducteur doit s'assurer de la présence de l'accompagnateur à bord.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait s'assurer que l'entreprise ferroviaire propose des mesures pour garantir la présence à bord du train de l'accompagnateur.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

La nouvelle procédure de départ (DICE = Departure In Controlled Environment) est en phase de développement. Le planning est respecté.

Eind 2016, het implementatieplan wordt stipt gevolgd.

CONSTAT - ANALYSE

L'accident a mis en évidence que le risque d'une surtension amenée par le matériel roulant n'avait pas été identifié par le gestionnaire d'infrastructure.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure

- effectue une évaluation afin de vérifier dans quelle mesure le risque identifié, surtension amenée par du matériel roulant, impacte les analyses de risques réalisées pour la signalisation présente sur le réseau et
- mette en place un processus assurant que ce risque est pris en compte dans l'ensemble des études de risques à venir.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[NL]

Een galvanische isolatiemodule werd op punt gesteld. Hij voorkomt de injectie van eventuele uit het rollend materieel afkomstige overspanningen in de gevoelige circuits. Er moet worden opgemerkt dat de moderne installaties met programmeerbare logica zich reeds tegen dit probleem beschermen door bijkomende controlecircuits.

De analyses en in I-I 3 opgestelde veiligheidsdossiers houden rekening met de elektrische overspanningen en belastingen conform de internationale normen van deze sector. De roll-out is gestart.

En avril 2014, 262 signaux sur 2572 sont équipés. La fin du roll-out est planifiée en décembre 2015.

In nieuwe PLP keten zijn bijkomende isolatoren voorzien.

Herziening van risicoanalyses Infrabel voorziet dit in de handleiding maar kan dit nog niet uitvoeren in 2015.

De maatregelen tegen overspanning worden veralgemeend in het kader van de concentratie van de seinhuizen. De aanpassingen aan de richtlijnen worden zullen in 2017 gepubliceerd worden.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les problèmes récurrents sur divers points du réseau et les informations disponibles via les cabines EBP n'ont pas permis d'identifier le problème de surtension des relais de sécurité au niveau du signal avertisseur b779 à Godinne.

Les informations sont depuis 8 octobre 2012 centralisées dans une base de données avec pour but ultime de mettre en place un système de dispatching (RIOC).

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que le système mis en place par le gestionnaire d'infrastructure permette une meilleure gestion des problèmes récurrents et assure la mise à disposition des informations utiles et complètes aux techniciens de terrain.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Différentes sources d'informations d'anomalies rencontrées sur le terrain ont été identifiées. Elles sont reprises dans un processus de revue régulière pour prise en compte et mis en place de mesures correctives adéquates.

Les interventions de maintenance corrective sont enregistrées dans une application informatique centrale au niveau du RIOC. (RIOC - Calls) La gestion centralisée est donc assurée. Les messages sont régulièrement analysés et les actions requises sont communiquées et prises.

[NL]

Verschillende informatiebronnen van geconstateerde anomalieën op het terrein werden geïdentificeerd. Zij werden opgenomen in een proces van regelmatige herziening om passende correctieve maatregelen in aanmerking te nemen en in te voeren.

De tussenkomsten voor correctief onderhoud worden geregistreerd in een centrale informaticatoepassing op het niveau van het RIOC. (RIOC - Calls) het gecentraliseerde beheer is dus gewaarborgd. De berichten worden regelmatig geanalyseerd en de vereiste acties worden meegedeeld en ondernomen.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Dans le cas du type de système de logique de commande du signal présent à Godinne, les analyses réalisées lors de la conception n'avaient pas considéré, ni même envisagé qu'une surtension aux bornes du relais de sécurité via le crocodile pouvait entraîner une surtension telle que la partie mobile des contacts reste soudée en position haute menant directement à une conséquence catastrophique.

Une isolation galvanique a été intégrée entre les équipements raccordés dans l'armoire, notamment les relais de sécurité, et les équipements dans les voies, notamment le crocodile et les rails.

Un contrôle permanent du crocodile de chaque signal avertisseur est actuellement en cours de montage. Ce système, appelé DGN croco, contrôle en permanence le bon fonctionnement du crocodile et la corrélation entre l'état du crocodile et l'aspect du signal. En cas d'anomalie, une alarme sera automatiquement générée au centre national de dérangement (RIOC).

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à recevoir du gestionnaire d'infrastructure une liste des signaux concernés, une planification de l'installation de l'isolation galvanique sur ces signaux et un rapport de suivi.

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à recevoir du gestionnaire d'infrastructure une liste des signaux concernés, une planification de l'installation du système DGN croco sur ces signaux et un rapport de suivi.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF**ACTION DU GI****[NL]**

Het croco DGN-systeem staat op punt en wordt nu geïnstalleerd. Een vijftigtal seinen wordt ermee uitgerust.

Verschillende correctieve interventies werden zo reeds mogelijk gemaakt met duidelijk betere interventietermijnen dan met de bestaande E361-procedure.

La mise au point du DGN croco date de l'été 2013.

Le roll out est phasé avec celui de la TBL1+ pour les signaux restant à équiper et devrait s'achever fin 2016.

Roll-out lopend, in nieuwe PLP installaties worden alle seinkroko's opgenomen in DGN (KB).

Roll-out nog niet volledig uitgevoerd eind 2016.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les procédures de communication entre le gestionnaire d'infrastructure et la SNCB d'une part, et au sein de la SNCB d'autre part, n'ont pas permis au personnel de dépannage de la SNCB de détecter les câbles abîmés sous le châssis de l'automotrice :

- l'identification par le gestionnaire d'infrastructure du type de défaillance du matériel roulant n'a pas été portée à la connaissance du personnel de maintenance.

S'il existe bien un processus qui rassemble les informations sur la maintenance, les défaillances, les défauts et les réparations réalisées du le matériel roulant, l'analyse des informations n'a pas permis de tirer les conclusions nécessaires pour effectuer les réparations en temps utile.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire SNCB réalise une évaluation des procédures de communications internes mises en place au sein de son système de gestion de la sécurité et de leur application correcte par les différents services et niveaux hiérarchiques.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

L'analyse des procédures de communication interne a abouti à la conclusion que celles-ci étaient correctement appliquées dans ce cas de situation exceptionnelle et rare.

[NL]

De analyse van de interne communicatieprocedures heeft geresulteerd in de conclusie dat deze correct werden toegepast bij deze uitzonderlijke en weinig voorkomende situatie.

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

La communication interne au sein de B-TC pour signaler et traiter les problèmes techniques s'est bien déroulée. Les commentaires dans les rapports étaient trop génériques et trop peu nombreux pour que les constatations du problème spécifique puissent être effectuées.

L'annonce "affecte la signalisation" a conduit le personnel technique à rechercher un défaut dans le circuit haute tension qui aurait pu conduire à des influences du circuit 50 Hz sur la signalisation.

[NL]

De interne communicatie binnen B-TC voor het melden en behandelen van technische problemen is goed verlopen. De opmerkingen bij de meldingen waren echter te generiek en te weinig voorkomend om er de vaststelling van het specifiek defect door te kunnen doen.

De melding "beïnvloed seininrichting" heeft bij het technisch personeel geleid tot een zoektocht naar een defect aan de hoogspanningskring die zou kunnen leiden tot een beïnvloeding van de 50 Hz kringen in de seininrichting.

CONSTAT - ANALYSE

Au travers de diverses interviews, il est apparu qu'un incident similaire se serait déroulé il y a une vingtaine d'année. Il n'a pas été possible de fournir une copie du rapport d'enquête interne.

Un système de compagnonnage est mis en place au sein des mécaniciens pour établir un transfert de ce type de connaissances. Un nombre important de nouveaux arrivants et de personnel mis à la pension complique cependant la mise en place.

Le compagnonnage devrait s'accompagner d'une formalisation des procédures afin de permettre d'identifier les raisons d'adaptation des fiches et procédures de travail notamment lorsque celles-ci font suites à un accident ou un incident.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire SNCB formalise au sein de son système de gestion de la sécurité, la procédure de révisions des fiches et procédures de travail du personnel de maintenance, dans l'optique du transfert de connaissance aux générations futures.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF**ACTION DU GI****ACTION DE L'EF**

[FR]

La SNCB a revu les instructions pour la révision des fiches. Des instructions de travail séparées avec des informations supplémentaires n'ont pas été développées systématiquement pour chaque fiche, souvent la fiche se suffit à elle-même. Il n'existe pas de fiche ou d'instruction de travail pour chacune des tâches. B-TC fonctionne en effet avec des systèmes de formation comme "teach the teacher" et "coaching". L'évolution de tels trajets d'accompagnement peut être suivie dans les rapports de stage individuels trimestriels conservés dans l'atelier où la personne est formée et se trouve en poste. Aanbeveling is ten onrechte gericht aan de SO en moet gericht worden aan ECM. Gezien NMBS ook ECM is, heeft ze toch gevolg gegeven aan deze aanbeveling.

[NL]

SNCB heeft de instructies voor de herziening van fiches herzien. Niet voor elke fiche worden afzonderlijke werkinstructies ontwikkeld met bijkomende toelichting op de fiche, vaak volstaat de fiche zelf. Niet voor alle taken bestaan er fiches of werkinstructies. B-TC werkt namelijk met opleidingssystemen zoals 'teach the teacher' en 'coaching'. De evolutie van dergelijke begeleidingstrajecten kan opgevolgd worden in de individuele driemaandelijke stageverslagen bijgehouden in de werkplaats waar de persoon is opgeleid en tewerkgesteld. Aanbeveling is ten onrechte gericht aan de SO en moet gericht worden aan ECM. Gezien NMBS ook ECM is, heeft ze toch gevolg gegeven aan deze aanbeveling.

CONSTAT - ANALYSE

Aucune règle européenne, belge n'existe actuellement concernant la place des wagons de marchandises dangereuse. Les convois de marchandises de l'entreprise ferroviaire SNCB-Logistics qui empruntent le réseau ferroviaire belge ne sont pas tous triés en Belgique.

Pour former un convoi de marchandises, diverses sociétés acheminent leurs wagons vers une gare de triage. En fonction de la destination, un train de marchandises est ainsi formé.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce qu'une réflexion soit menée par les acteurs du secteur ferroviaire impliqué sur les risques de la composition des convois, en incluant les contraintes économiques, organisationnelles et opérationnelles dans un contexte de concurrence européen entre entreprises ferroviaires et entre modes de transport.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

Une analyse de risques, menée en collaboration entre Infrabel et la SNCB, a montré que la prise de mesures n'augmenterait pas la sécurité. Dans certains cas, cela réduirait le niveau de sécurité. Nous considérons ce point comme clos.

[NL]

Een risicoanalyse, die werd uitgevoerd in samenwerking tussen Infrabel en NMBS, heeft aangetoond dat het nemen van maatregelen de veiligheid niet zou verhogen. In sommige gevallen zou dit het veiligheidsniveau echter verlagen.

Wij beschouwen dit item als afgesloten.

ACTION DU GI

[FR]

L'autorité de sécurité a demandé à Infrabel de leur faire part de son estimation du risque par rapport aux mesures proposées dans l'Arrêté Ministériel. Cette analyse de risque est en cours.

L'estimation de l'efficacité des mesures proposées est en cours d'intégration dans une étude globale. Cette étude consiste au développement d'un modèle d'analyse de risque répertoriant les scénarios d'accident les plus relevant. Pour chaque scénario, un score de risque est établi. Une simulation de l'utilisation des mesures sera réalisée pour chaque scénario relevant afin de voir l'impact sur le score de risque. Une analyse de risque a été faite par Infrabel et B-logistics, et les conclusions ont été présentées à la concertation de sécurité du SSICF.

La conclusion générale était que les mesures ne devaient pas être obligatoires mais appliquées au cas par cas car selon les situations, les mesures peuvent diminuer ou aggraver le risque.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten.

ACTION DE L'EF

[FR]

SNCB : Une analyse de risques, menée en collaboration entre Infrabel et la SNCB, a montré que la prise de mesures n'augmenterait pas la sécurité. Dans certains cas, cela réduirait le niveau de sécurité.

Nous considérons ce point comme clos.

B Logistics a réalisé une étude qui démontre l'inefficacité de mesures de classement des marchandises dangereuses dans les trains du trafic diffus. Ces mesures n'apportent aucune preuve de conséquences positives qu'elle pourraient avoir. Elles engendreraient par contre des risques supplémentaires liées aux manoeuvres de classement à réaliser

dans les gares de formations pour se conformer à ces nouvelles règles. Par ailleurs, l'impact économique de ces manoeuvres engendreraient un report modal dont l'impact sur la sécurité des transports n'est pas pris en compte dans une analyse de risque globale.

CONSTAT - ANALYSE

Les conducteurs n'ont pas toujours complété et envoyé les documents E361 pour signaler le manque d'impulsion du crocodile.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires et le gestionnaire d'infrastructure mènent une réflexion afin d'optimiser les processus liés à la complétion et à la transmission des divers formulaires (E361, M510,..), en tenant compte des risques liés aux activités de toutes les parties concernées.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Het document M361 zal eerstdaags door een verbeterde document vervangen worden.

ACTION DU GI

[FR]

Un nouveau formulaire est prévu qui englobe le E361 et le formulaire interne SNCB (TP 460). Le formulaire E360 est prévu pour signaler chaque "Anomalie à l'infrastructure".

Formulaire prévu pour juin 2014. Implementatie werd gerealiseerd.

[NL]

Er wordt een nieuw formulier opgemaakt dat het E361 en het interne NMBS-formulier (TP 460) samenneemt. Het formulier E360 is bedoeld om elke "Anomalie aan de infrastructuur" te signaleren. Formulier voorzien voor juni 2014. Implementatie werd gerealiseerd.

ACTION DE L'EF

[FR]

La SNCB a revu la procédure pour le traitement des formulaires E361, le 01/07/2012.

Cette procédure prévoit que lorsqu'un incident à répétition est signalé, il est vérifié que les conducteurs des trajets précédents et suivants l'ont également signalé. Les conducteurs sont sensibilisés à la nécessité de signaler systématiquement les incidents.

Infrabel prévoit une modification du VVESI 5.5 et l'introduction d'un nouveau formulaire E 360 pour le 08/06/2014.

SNCB Logistics

Le document M361 sera bientôt remplacé par un document corrigé.

Les documents E361 ont été remplacés par les E360. La procédure a été simplifiée. Seul le Traffic Control doit désormais être contacté pour la communication d'un incident avec un crocodile.

SNCB logistics a cependant constaté que tout n'était pas résolu. Lors d'un incident avec le crocodile appuyant un feu vert, nous avons relevé que plusieurs conducteurs n'avaient pas transmis l'anomalie.

[NL]

SNCB heeft op 01/07/2012 de procedure herzien voor de behandeling van E361-formulieren. Deze procedure voorziet bij een melding van een herhalingsincident dat nagegaan wordt of ook de bestuurder van de voorgaande en de daarop volgende rit dezelfde melding hebben gedaan. De bestuurders worden gesensibiliseerd systematisch te melden. Infrabel voorziet een wijziging van het VVESI 5.5 en de invoering van een nieuw formulier E 360 voor 08/06/2014.

CONSTAT - ANALYSE

L'enquête a montré que la composition du train E48785 était inversée par rapport aux informations disponibles dans l'application CIS de l'entreprise ferroviaire.

Cela n'a pas eu de conséquence dans le cadre de l'accident de Godinne mais pourrait amener des confusions lors de l'intervention des secours.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire SNCB-Logistics prenne des mesures pour éliminer le risque identifié (l'inversion des compositions de wagons de marchandises).

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

L'incident détecté était dû à une anomalie dans le système CIS, mis en service 2 semaines avant l'accident.

Cette anomalie a été rapidement réglée. Par ailleurs, SNCB Logistics a réactualisé la procédure de contrôle des compositions des trains à l'arrivée, afin de détecter ce genre de situation.

[NL]

L'incident détecté était dû à une anomalie dans le système CIS, mis en service 2 semaines avant l'accident.

Cette anomalie a été rapidement réglée. Par ailleurs, SNCB Logistics a réactualisé la procédure de contrôle des compositions des trains à l'arrivée, afin de détecter ce genre de situation.

CONSTAT - ANALYSE

Le projet d'infrastructure de Duffel a été adjudgé en 2008 et les travaux ont démarré en 2009.

Depuis 2010, une nouvelle disposition a été prise pour les nouveaux marchés publics attribués par le gestionnaire d'infrastructure. Cette disposition consiste en la mise en place d'un système de badge qui est imposé au personnel de l'entrepreneur et à ses sous-traitants. Le port du badge est la preuve formelle que le personnel de l'entrepreneur et ses sous-traitants, disposent des connaissances, et quelles ont été évaluées, en ce qui concerne les risques propres au chantier concerné. Le fonctionnaire dirigeant est responsable du contrôle du respect de cette procédure et en cas d'infraction, a le pouvoir de retirer le badge et partant refuser l'accès au chantier.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer auprès du gestionnaire de l'infrastructure que cette mesure est généralisée aux marchés publics qui ont été commandés avant l'application de cette mesure et qui sont toujours en cours de réalisation.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Concernant les marchés de travaux qui sont encore en cours pour lesquels les dispositions relatives au système de badges (Fascicule 61 version 2 & 3) ne sont pas d'application, Infrabel a rédigé une lettre-type à destination des adjudicataires concernés.

la lettre-type rend d'application, pour ces marchés de travaux, les dispositions de l'article 79.1.1.2 du Fascicule 61 version 3.

La transmission de la lettre-type aux adjudicataires concernés est gérée par les AREA's de I-AM.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten.

[NL]

Concernant les marchés de travaux qui sont encore en cours pour lesquels les dispositions relatives au système de badges (Fascicule 61 version 2 & 3) ne sont pas d'application, Infrabel a rédigé une lettre-type à destination des adjudicataires concernés.

la lettre-type rend d'application, pour ces marchés de travaux, les dispositions de l'article 79.1.1.2 du Fascicule 61 version 3.

La transmission de la lettre-type aux adjudicataires concernés est gérée par les AREA's de I-AM.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les opérateurs directement concernés étaient insuffisamment informés des mesures de sécurité à respecter aux différents endroits sur le chantier, le long des voies, et de leurs périodes d'application. Dans l'analyse de risques de la méthode avec des bandes de levage, les dangers étaient insuffisamment couverts. La communication était insuffisante. En effet, il n'était pas formellement indiqué ce qu'il convenait de faire en cas de problèmes au niveau de la faisabilité des travaux.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait assurer auprès du gestionnaire de l'infrastructure que, tant pour les chantiers commencés avant 2010 que pour ceux débutés après 2010, la motivation de chacun pour travailler en toute sécurité sur les chantiers ferroviaires est garantie, et qu'elle demeure.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Dans le contexte de l'accueil du personnel adjudicataires, sous-traitants et tiers sur les chantiers, Infrabel met à disposition un trajet de formation relatifs aux risques généraux constitué de :

- l'unité "Veilig werken bij de Infrabel - Aannemers";
- 2QCM "Kennisevaluatie - Veiligheid werken binnen Infrabel".

Dans le cadre de la formation permanente (maintien des compétences), l'adjudicataires peut à nouveau utiliser le trajet de formation d'Infrabel afin de garantir la sécurité de son personnel. Dans tout les cas, une évaluation relative aux risques généraux doit être effectuées au moins tous les 24 mois.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten.

[NL]

Dans le contexte de l'accueil du personnel adjudicataires, sous-traitants et tiers sur les chantiers, Infrabel met à disposition un trajet de formation relatifs aux risques généraux constitué de :

- l'unité "Veilig werken bij de Infrabel - Aannemers";
- 2QCM "Kennisevaluatie - Veiligheid werken binnen Infrabel".

Dans le cadre de la formation permanente (maintien des compétences), l'adjudicataires peut à nouveau utiliser le trajet de formation d'Infrabel afin de garantir la sécurité de son personnel. Dans tout les cas, une évaluation relative aux risques généraux doit être effectuées au moins tous les 24 mois.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Des règles de sécurité plus strictes que sur les autres chantiers ont été imposées sur le chantier de Duffel. Ainsi, trois types d'empiétement ont été définis et assortis de mesures de sécurisation (plus sévères que celles contenue dans le Fascicule 63 version 1). Malgré ces règles plus strictes, après un certain temps on a assisté à un affaiblissement de ces règles et des mesures de sécurisation y afférentes. Ainsi, le jour de l'accident, un ART et un Minimel étaient installés sur les voies, à côté du quai intermédiaire:

- l'ART (avis de réduction temporaire de vitesse) sur l'une de ces voies imposait 90km/h. au lieu de 60 km/h de jour comme prévu dans les règles à Duffel;
- Le Minimel installé sur la voie B de la ligne 25 était simple sur la voie normale tandis que pour la voie A de la ligne 27, il servait pour les deux directions.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait assurer, auprès du gestionnaire de l'infrastructure et auprès des contractants impliqués dans les travaux réalisés sur l'infrastructure ferroviaire, que les règles de sécurité et les mesures de sécurité en vigueur sur tous les chantiers exécutés dans des circonstances similaires:

- soient uniformes
- soient appliquées correctement
- atteignent le plus haute sécurité

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

a) Voir recommandation n° 3

b) L'INFRA-PRO-120 "Contrôle de la ligne hiérarchique" organise les missions de contrôle qui incombent à la ligne hiérarchique. Ces missions cadrent avec les attentes du point b).

c) Le RGPS 576 définit de façon univoque l'ordre des mesures générales de sécurité qu'il convient d'appliquer;

- la mise hors service de la voie,
- le blocage des mouvements,
- un ou plusieurs factionnaires veillent à la sécurité.

Cet ordre satisfait au point c) de la recommandation.

Ce sont les possibilités d'exploitation qui déterminent les mesures générale de sécurité qui seront appliquées.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten

CONSTAT - ANALYSE

Une multitude de règlements d'application lors de travaux à proximité de voies en service ont été référencés.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait assurer auprès du gestionnaire de l'infrastructure qu'un regroupement et une rationalisation des règles sont opérés, pour des règles plus claires pour tous et aux interprétations et déviations aussi faibles que possible et dont le nombre d'exceptions est réduit à un minimum absolu.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Le transfert de la réglementation existante (RGS, circulaire et avis) vers les RGE concourt à la réalisation de la recommandation.

Dans ce contexte, le RGE 742.2 "Travaux à proximité d'une voie avec engagement possible de son gabarit des obstacles" (parution 1er semestre 2015) deviendra le référentiel réglementaire pour les travaux avec empiètement de type II.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten

[NL]

Le transfert de la réglementation existante (RGS, circulaire et avis) vers les RGE concourt à la réalisation de la recommandation.

Dans ce contexte, le RGE 742.2 "Travaux à proximité d'une voie avec engagement possible de son gabarit des obstacles" (parution 1er semestre 2015) deviendra le référentiel réglementaire pour les travaux avec empiètement de type II.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les règles de sécurité pour des travaux d'infrastructures et les règles de sécurité des travaux d'entretien peuvent varier à un même endroit alors que sont produites des activités semblables, parce que des règles de sécurité plus strictes pour les travaux d'infrastructure sont reprises dans les cahiers des charges.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer auprès du gestionnaire de l'infrastructure que, tant dans les travaux d'infrastructure que lors des travaux d'entretien, les mêmes règles de sécurité strictes sont appliquées, selon la nature des travaux, les possibilités d'exploitation et les circonstances locales.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

En complément aux commentaires relatifs aux recommandations n° 2 et 3, il est essentiel de préciser que la réglementation ne discrimine pas les activités relatives à l'entretien de l'infrastructure de celles relatives aux travaux à proprement parler.

La même réglementation s'applique aux domaines d'activités.

Cette recommandation peut-être clôturée en 2014 car inclue implicitement dans les recommandation n° 2 et n° 3.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten

[NL]

En complément aux commentaires relatifs aux recommandations n° 2 et 3, il est essentiel de préciser que la réglementation ne discrimine pas les activités relatives à l'entretien de l'infrastructure de celles relatives aux travaux à proprement parler.

La même réglementation s'applique aux domaines d'activités.

Cette recommandation peut-être clôturée en 2014 car inclue implicitement dans les recommandation n° 2 et n° 3.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Dans certains cas, il est autorisé qu'une personne chargée de veiller de façon autonome à la sécurité des travailleurs sur les voies et à proximité de celles-ci puisse aussi participer aux travaux. Suite à l'accident à Duffel, cette règle a été supprimée des cahiers des charges du District Nord-Est

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer auprès du gestionnaire de l'infrastructure et des entrepreneurs de travaux ferroviaires que les personnes qui sont appelées à surveiller l'arrivée de trains et d'en avertir les autres travailleurs soient formées de la même façon et qu'elles ne doivent en aucun cas exercer d'autres activités que celle de veiller à la sécurité des travaux le long de voies maintenues en service.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Concernant l'agent qui veille à la sécurité, communément appelé la vigne, Infrabel a rédigé 2 unités destinées à la formation:

1° Sécurité du personnel, l'unité n° 6 (23/06/2014) comporte 2 parties:
Partie A "Risques liés aux véhicules ferroviaires en mouvement dans le cadre de travaux dans ou à proximité de voies en service" - "Notions de zone dangereuse / distance de sécurité / emplacement de dégagement".
Partie B "Agent ou membre de l'équipe au travail avec protection par:
- fonctionnaire(s),
- un agent qui veille à la sécurité".

2° Sécurité du personnel, l'unité n° 8 "Un agent veille à la sécurité / Protection d'un ou de deux agents au travail" (27/03/2014). Les unités sont notamment dispensées dans le cadre des formations fondamentales et continue obligatoires comme définies aux plans d'enseignement.

Dit item wordt sinds begin 2015 beschouwd als afgesloten

[NL]

Concernant l'agent qui veille à la sécurité, communément appelé la vigne, Infrabel a rédigé 2 unités destinées à la formation:

1° Sécurité du personnel, l'unité n° 6 (23/06/2014) comporte 2 parties:
Partie A "Risques liés aux véhicules ferroviaires en mouvement dans le cadre de travaux dans ou à proximité de voies en service" - "Notions de zone dangereuse / distance de sécurité / emplacement de dégagement".
Partie B "Agent ou membre de l'équipe au travail avec protection par:
- fonctionnaire(s),

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Lorsqu'un conducteur de train franchit le dernier signal ferme permissif le séparant du train qui le précède, et qu'il progresse en marche à vue dans une section occupée par un autre train, aucun autre dispositif technique ne prend le relais pour assister le conducteur :

- il n'existe plus aucun élément de signalisation garantissant l'espacement entre les trains et leur non-rattrapage.
- aucun contact n'est prévu entre le poste de signalisation et le conducteur pour l'informer des conditions dans lesquelles il entre dans la section.

RECOMMANDATION

- L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure et l'entreprise ferroviaire prennent des mesures nécessaires pour palier au risque identifié d'une collision suite au rattrapage d'un train par un autre lors d'une marche à vue après avoir franchi un signal permissif fermé.
- L'Autorité de Sécurité devrait vérifier la nécessité d'étendre la recommandation aux autres entreprises ferroviaires.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF**[NL]**

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2014.

Dit item wordt besproken in verschillende werkgroepen onder leiding van Infrabel. Een wijziging ervan zou een impact hebben op het ganse seinsysteem zowel voor het reizigersverkeer als het goederenverkeer.

Een uitspraak hierover wordt verwacht eind 2016.

Dit item wordt besproken in verschillende werkgroepen, eind 2016 is nog geen akkoord binnen de sector.

ACTION DU GI**[FR]**

Infrabel heeft dit onderwerp op het agenda geplaatst van verschillende werkgroepen.

Er werd in 2014 nog geen beslissing genomen in verband met dit item.

In het kader van het actieplan seinvoorbijrijdingen voorziet Infrabel daarom een gefaseerde studie, bestaande uit volgende elementen :

- een inschatting van de grootte van de problematiek omgaan.
 - op basis van bovenstaande elementen, een werkgroep met de SP om na te kijken hoe we een eventueel risico samen (beter) kunnen controleren.
- Infrabel verwijst naar haar workshop (07/05/15) : welke info heeft een tbs nodig om permissieve seinen te overschrijden ?

Er zal geen bijkomende informatie uitwisseling aan permissieve seinen worden ontwikkeld. akkoord met een meerderheid van SO's, excl. B-logistics. Dit item wordt sinds eind 2015 beschouwd als afgesloten.

[NL]

Infrabel heeft dit onderwerp op het agenda geplaatst van verschillende werkgroepen. Er werd in 2014 nog geen beslissing genomen in verband met dit item. In het kader van het actieplan seinvoorbijrijdingen voorziet Infrabel daarom een gefaseerde studie, bestaande uit volgende elementen :

- een inschatting van de grootte van de problematiek omgaan.
- op basis van bovenstaande elementen, een werkgroep met de SP om na te kijken hoe we een eventueel risico samen (beter) kunnen controleren.

Infrabel verwijst naar haar workshop (07/05/15) : welke info heeft een tbs nodig om permissieve seinen te overschrijden ? Er zal geen bijkomende informatie uitwisseling aan permissieve seinen worden ontwikkeld. akkoord met een meerderheid van SO's, excl. B-logistics. Dit item wordt sinds eind 2015

ACTION DE L'EF**[NL]**

NMBS Logistics. maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Dit item wordt besproken in verschillende werkgroepen. Een wijziging ervan zou een impact hebben op het ganse seinsysteem zowel voor het reizigersverkeer als het goederenverkeer. Een uitspraak hierover wordt verwacht in 2016.

Conflictvrij rijden is onderdeel actieplan SPAD. Vertrek voor uur kan niet meer vanaf 1/07/2016

B-Logistics stelt voor eindplaten ipv eindseinen, nog geen beslissing.

Dit item wordt verder besproken in een werkgroep met de ganse sector. Er is eind 2016 nog geen voorstel waar alle SO's achterstaan.

CONSTAT - ANALYSE

Le bulletin de freinage du train E44883, rédigé lors de la formation du train par la SNCF (partenaire de SNCB Logistics pour le transport de trafic diffus Belgique-France), n'indique pas la présence de matières dangereuses dans le convoi. La présence de matière dangereuse (citernes vides mais non dégazées) était bien indiquée sur les documents de chaque véhicule. Ceci a concouru à une confusion lors des échanges d'informations entre le conducteur du train EE44883 et Traffic Control, et par voie de conséquence, a la nécessité de vérification supplémentaire par les services de secours.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire SNCB Logistics effectue un audit des procédures adoptées par ses sous-traitants et ses partenaires afin de notamment vérifier les procédures de rédaction des documents lors des formations des trains.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

[NL]

NMBS Logistics. maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Het auditplan van NMBS Logistics voorziet een audit bij DBSR NL die verschillende aspecten van de onder aanneming in acht zal nemen.

Deze audit zal in de loop van 2014 uitgevoerd worden.

Un draft de rapport d'audit a été communiqué mais n'est pas encore validé (20/11/14).

De metingen worden vanaf 2015 via "Conquas" procedure behandeld.

Continuous improvement 2016

CONSTAT - ANALYSE

L'accélération en combinaison de facteurs tels que mouvement poussé et courbe en S à faible rayon a engendré le déraillement à Pepinster ainsi que d'autres déraillements comme ceux identifiés dans le rapport (chapitres 3.7).

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire identifie mieux les risques de déraillement suite à une accélération en combinaison de facteurs tels que mouvement poussé et courbe en S à faible rayon et s'assure de prendre les mesures pour diminuer les risques liés à ces facteurs, au travers de contrôles, de formations, d'instructions, etc.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

SNCB Logistics a transmis un plan d'action au SSICF 6 mois après la publication du rapport d'enquête de l'OE.

Depuis l'accident, de nouvelles prescriptions pour la conduite sont en vigueur (Voir avis 619 de 2012, cf. Bijlage2011Pepinster-Reco1).

Celle-ci limitent notamment l'effort moteur des rames réversibles avec voitures pilote en tête dans les zones d'aiguillage.

[NL]

NMBS Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Depuis l'accident, de nouvelles prescriptions pour la conduite sont en vigueur (Voir avis 619 de 2012, cf. Bijlage2011Pepinster-Reco1).

Celle-ci limitent notamment l'effort moteur des rames réversibles avec voitures pilote en tête dans les zones d'aiguillage.

CONSTAT - ANALYSE

Les instructions de la SNCB décrivent la méthodologie pour l'exécution des attelages.

Le risque de déraillement ou de désaccouplement par serrage insuffisant des tendeurs n'est pas repris systématiquement dans la documentation technique et les instructions ne sont pas uniformisées.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire s'assure de mieux informer des risques liés au serrage non conforme des attelages et d'uniformiser les règles ou instructions concernant le montage, l'inspection et l'utilisation des attelages.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

Goed uitvoeren van een koppeling is duidelijk beschreven in de instructies van de schouwers NMBS. Deze instructies moeten goed nageleefd worden.

Ringen kunnen daarmee helpen.

Deze ringen zijn een hulpmiddel enkel toegepast door NMBS. Gezien deze niet door UIC zijn opgelegd, kunnen niet alle rijtuigen ermee worden uitgerust en kan het gebruik ervan bij het koppelen niet worden veralgemeend.

[NL]

Goed uitvoeren van een koppeling is duidelijk beschreven in de instructies van de schouwers NMBS. Deze instructies moeten goed nageleefd worden.

Ringen kunnen daarmee helpen.

Deze ringen zijn een hulpmiddel enkel toegepast door NMBS. Gezien deze niet door UIC zijn opgelegd, kunnen niet alle rijtuigen ermee worden uitgerust en kan het gebruik ervan bij het koppelen niet worden veralgemeend.

CONSTAT - ANALYSE

L'Autorité de Sécurité communique les exigences pour obtenir une autorisation de mise en service de voitures transformées dite I10Kmod.

La SNCB transforme les voitures et commande à un organisme indépendant la vérification des exigences d'une voiture dite 'de type' conformément aux règles nationales applicables à l'époque (Module SB).

En conséquence, toutes les voitures n'ont pas fait l'objet d'une vérification.

Le module SB ne prévoit pas la vérification de la présence instructions écrites pour le montage et pour la vérification des transformations dans le cadre d'un système de qualité.

Des amortisseurs antilacets sont montés incorrectement sur une des voitures transformées dite I10Kmod.

L'absence de procédures internes ou l'utilisation incorrecte des procédures devrait être mis à jour par les nouveaux modules de contrôle.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que le système de gestion de la sécurité de l'entreprise ferroviaire garantisse que, pour une modification au matériel roulant, le risque de mauvaise exécution des travaux d'aménagement soit identifié et que des mesures soient prises pour palier au risque identifié.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

SNSB a adapter son texte relatif à la gestion des travaux spéciaux (02/2014), les rôles et responsabilités de chacun sont bien définies + pour toute modification au matériel roulant, un travail spécial est généré.

Pour tout travail simple ou complexe, une évaluation sur la sécurité d'exploitation et sur le bien-être est obligatoire ainsi que l'identification et le suivi des risques spécifiques pour ce qui concerne la réalisation de la modification. Ces principes sont décrits dans le document TC4 OR-DO 00021 intitulé "Gestion de la sécurité, du risque et du changement". Ce document a pour objectif de définir et documenter les choix moyens mis en oeuvre au sein de B-TC.4 afin de respecter la législation relative à la gestion de la sécurité, du risque et du changement.

L'application des procédures TC4 PO-PO 00003 intitulée "Modification du matériel roulant" et TC4 WI-IT 00028 intitulée "Gestion administratives des travaux spéciaux et des essais officiels" en assurent la mise en oeuvre.

CONSTAT - ANALYSE

Lorsqu'un conducteur de train franchit le dernier signal fermé permissif le séparant du train qui le précède, et qu'il progresse en marche à vue dans une section occupée par un autre train, aucun autre dispositif technique ne prend le relais pour assister le conducteur :

- excepté le signal de queue, il n'existe plus aucun élément de signalisation garantissant l'espacement entre les trains et leur non-rattrapage.
- aucun contact n'est prévu par la réglementation du gestionnaire de l'infrastructure entre le poste de signalisation et le conducteur: le poste de signalisation n'a pas de vue sur les signaux non desservis.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce qu'une réflexion sur les risques de collision suite au rattrapage d'un train par un autre soit menée par les acteurs du secteur ferroviaire :

- afin d'identifier les divers éléments intervenant que ce soit au niveau organisationnel, technique ou opérationnel;
- et afin d'identifier des mesures de maîtrise et de récupération à entreprendre.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

Ph. 3 et 4: Une analyse a été entamée fin 2013 avec Infrabel pour réduire la vitesse maximale de la M à V de 40 à 30 km/h (selon le RSEIF d'INFRABEL)

Ph. 5: la vitesse maximale de marche à vue a été réduite de 40 à 30 km/h le 08/12/2013 (réglementation EF SNCB)

Ph. 6: Risques moins graves pour HKV que pour HKM.

[NL]

Ph. 3 et 4: Une analyse a été entamée fin 2013 avec Infrabel pour réduire la vitesse maximale de la M à V de 40 à 30 km/h (selon le RSEIF d'INFRABEL)

Ph. 5: la vitesse maximale de marche à vue a été réduite de 40 à 30 km/h le 08/12/2013 (réglementation EF SNCB)

Ph. 6: Risques moins graves pour HKV que pour HKM.

ACTION DU GI

[NL]

Infrabel analyseert dit in verschillende werkgroepen.

Nog geen beslissing eind 2016.

ACTION DE L'EF

[NL]

NMBS :

Dit item is opgenomen in verschillende werkgroepen en er is nog geen beslissing genomen door de sector.

Logistics :

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

La batterie principale a une durée de vie de 2500 heures et un batterie de réserve d'une durée de fonctionnement de 10 heures.

Les lanternes de queue sont contrôlées lors de chaque entretien des locomotives et remplacées le cas échéant (contrôle op de levensduur van de batterij bij vertrek moet de hoofdbatterij in functie zijn).

Er is een noodbatterij die 10u garandeert. Principe is dekkend.

Er is ook een controle op de status van de batterij op bij loc-onderhoud.

Continue opvolging.

CONSTAT - ANALYSE

La durée de vie de la lanterne est de 2 ans.
Elle est équipée d'une batterie principale d'une durée de vie de 2600 heures, et d'une batterie de secours d'une durée de vie de 50 heures.
Evaluer la durée de vie de la batterie par la comptabilisation des heures de service est difficile : ce n'est que lorsque la lanterne est glissée dans le support de lanterne sur le wagon de queue du train que l'interrupteur de commande est automatiquement enclenché et que la lampe s'allume.
Par le bouton de test de la lanterne, il est possible de vérifier qu'elle fonctionne sur la batterie de secours. Cette vérification est en principe effectuée avant l'utilisation de la lanterne, mais cette opération n'est pas enregistrée

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire prenne les mesures nécessaires pour palier au risque identifié d'une défaillance de la batterie de la lanterne placée sur le wagon de queue.
L'Autorité de Sécurité devrait vérifier la nécessité d'étendre cette recommandation aux autres entreprises ferroviaires.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2015.

Dit item wordt besproken binnen verschillende werkgroepen onder leiding van Infrabel, experts van de DVIS nemen deel aan deze werkgroepen.

Er is nog geen beslissing in 2016.

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksgaan een actieplan over aan de DVIS.

Blog onderzoekt de mogelijkheid om reflecterende platen te gebruiken ipv lichteindseinen (conform STI Operations). - compatibiliteit van het eindsein : er zijn een beperkt aantal non-conformiteit vastgesteld bij grote controles.

Er loopt een dossier voor wijziging VVESI om eindseinen te vervangen door retro reflecterende platen (B-logistics is vragende partij).

Dit item wordt nu ook behandeld in een werkgroep, maar er is eind 2016 nog geen consensus met de sector.

CONSTAT - ANALYSE

Durant son enquête, l'OE a vérifié le placement d'une lanterne sur différents type de wagons en circulation sur le réseau ferroviaire belge. Des soucis de compatibilité ont été mis en évidence : la lanterne ne s'enfonce pas suffisamment dans le support de certains types de wagons:

- elle n'est pas maintenue de façon suffisante et pourrait donc tomber;
- l'interrupteur d'allumage n'est pas enclenché.

Cette situation semble connue d'agents de terrain, qui ont adapté leurs méthodes de travail : ils pallient au souci de maintien en forçant la lanterne dans le support à l'aide de coups de marteau, sans pouvoir résoudre le problème d'allumage. Ces incompatibilités et la déviation des méthodes de travail n'ont pas été transmises au management de l'entreprise ferroviaire.

RECOMMANDATION

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire prenne les mesures nécessaires pour palier au risque identifié d'une inadéquation entre les lanternes de queue et les supports sur les wagons dans lesquels elles doivent être placées.

L'Autorité de Sécurité devrait vérifier la nécessité d'étendre ces mesures à l'ensemble du secteur ferroviaire.

L'Autorité de Sécurité devrait veiller à ce que l'entreprise ferroviaire SNCB Logistics prenne les mesures nécessaires pour

- sensibiliser le personnel à la transmission des informations vers le management (via, par exemple, une implication du management dans les contrôles sur le terrain);
- faire appliquer les procédures décrites dans son SGS et y apporter des éventuelles adaptations.

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF [NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksgaan een actieplan over aan de DVIS.
Voir mesures prises pour R2

Equipement ETCS/ TBL1 ++ en développement.

Installatie ETCS en TBL1 wordt verder uitgevoerd in 2016 volgens plan.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Idem als R2

CONSTAT - ANALYSE

La rupture de l'axe est due au dépassement de la résistance à la fatigue. A l'endroit où la rupture a eu lieu, la résistance à la fatigue était réduite par des impacts et de la corrosion. Ces impacts et cette corrosion n'ont pas été détectés auparavant. La dernière révision des essieux du wagon 14 a eu lieu en 2009. Aucun enregistrement ni aucune fiche de contrôle n'ont pu être présentés concernant le contrôle de l'axe et l'application du revêtement.

RECOMMANDATION

L'autorité nationale de sécurité devrait veiller, via les organismes de certifications reconnus à cet effet, qu'un système complet d'enregistrement et de traçabilité soit disponible auprès des ECM et des ateliers auxquels l'ECM confie le contrôle et l'entretien des wagons.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[NL]

ECM's controleren is niet de bevoegdheid van de DVIS
Deze aanbeveling dient gericht te worden aan de bevoegde instanttie.

Wij beschouwen deze aanbeveling als afgesloten.

CONSTAT - ANALYSE

Concernant le chargement et le marquage de la tare sur les wagons impliqués dans l'accident :

- la somme de la tare et de la charge maximale des wagons impliqués dans l'accident dépassait 80 tonnes brutes par wagon.
- réparti sur les 4 essieux du wagon, la charge maximale de 20 tonnes par essieu, pour un axe de 160 mm de diamètre, pourrait être dépassée.

Le risque existe si l'on suit les inscriptions de chargement sur les wagons, que le chargement maximal et par conséquence la masse maximale par essieu soit dépassée.

RECOMMANDATION

L'autorité nationale de sécurité devrait veiller à ce que les procédures de détermination de la charge maximale respectent les règles et ne puissent pas contribuer à ce que la masse maximale par essieu soit dépassée lors de l'utilisation des wagons.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[NL]

NMBS Logistics. maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksgaan een actieplan over aan de DVIS.

Nog geen plan ontvangen in 2014.

Dit wordt door het CIS systeem nagekeken. Indien de last per as overschreden wordt kan een geen remmingsbulletin bekomen worden (geweigerd door het systeem).

Dit zal in 2015 verder nagekeken worden in het kader van de in werkingstelling van de mobiele weegbrug van Infrabel (Antwerpen, Remersdael, Kwatrecht, enz.)

Nog geen resultaten van dit onderzoek in 2016.

CONSTAT - ANALYSE

La connexion GSM-R a été brièvement interrompue après Boortmeerbeek; de ce fait, la communication entre le train de marchandise et Traffic Control était temporairement indisponible.

La perte de la liaison fut la conséquence d'une possible interaction entre le signal GSM-R et le signal GSM public, dont le mât se trouve à moins de 150 m de la gare de Boortmeerbeek.

Actuellement, il n'existe pas en Belgique, contrairement à quelques autres pays européens, de réglementation qui:

- rend obligatoire la concertation entre les opérateurs publics de télécommunications mobiles et Infrabel qui gère le réseau GSM-R concernant l'implantation de mâts GSM publics à proximité des lignes de chemin de fer.
- fixe, par exemple, dans quelle mesure les mâts GSM publics qui utilisent la fréquence 900MHz doivent être éloignés d'une ligne de chemin de fer et la manière dont ils doivent être orientés afin d'éviter l'interaction entre les réseaux GSM public et GSM-R.

RECOMMANDATION

Le régulateur des télécoms (IBPT) et l'autorité nationale de sécurité (SSICF) peuvent d'une part auprès des opérateurs GSM publics et d'autre part auprès du gestionnaire de l'infrastructure qui gère le réseau GSM-R, veiller à ce que la coopération soit constructive et que :

- des évaluations soient menées sur l'impact entre le réseau GSM public à proximité du réseau GSM-R afin de faire face au risque identifié d'interaction entre les réseaux GSM publics et le réseau GSM-R;
- des analyses de risque soient menées lors des études et des projets futurs, par exemple lors de l'implantation de mâts GSM et GSM-R par rapport au risque d'interaction entre ces 2 réseaux.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

Infrabel heeft een werkgroepen met het BIPT opgericht.

De standpunten van Infrabel werden toegelicht.

Het BIPT vraagt bijkomend bewijsmateriaal en hiertoe worden gemeenschappelijke meetcampagnes voorzien.

Vermits Infrabel zich verwacht aan een lange procedure, heeft zij zoals voorheen reeds aangekondigd voorzien in de bouw van een bijkomend GSM-R Basisstation.

Een stedenbouwkundige vergunning werd hiervoor aangevraagd maar nog niet bekomen in 2014.

Ingevolge de werkvergaderingen met het BIPT en nieuwe metingen te Wilsele, Herent en Brussel-Zuid, waarbij het probleem met assistentie van onze Britse Collega's van NteworkRail werd geïllustreerd, heeft het BIPT aanvaard een coördinatie op te starten voor basisstations van de MNO die zich in een zone van 500m langs het spoor bevinden. Deze gaat uit een dekkingsniveau van 88dBm voor GSM-R en max. niveau's voor de MNO van - 37 dBm op spoorwegdomein. Heden is het voorstel in "consultatie faze". Deze loopt tot 27/03/2015.

TUCRAIL start met de bouw van een nieuw bijkomend GSM-R basisstation te Boortmeerbeek. Einde werken is gepland in juni 2015.

Infrabel ICT stelt de nieuwe installaties in dienst, daar deze moet kaderen in een herziene radio planning, eind 2015.

Infrabel en DVIS zijn ervan overtuigd dat zij niet de bevoegheden hebben om dit probleem ten gronde aan te pakken, dit zou moeten overgemaakt worden aan de bevoegde federale overheden.

Dit item wordt sinds eind 2015 beschouwd als afgesloten.

[NL]

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

La présence de travaux (et l'éclairage) présents le jour de l'accident a pu perturber la perception du signal RX-W.6, les travaux et le signal étant visibles simultanément.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure réévalue sa procédure de ralentissement temporaire en tenant compte du risque de perturbation de la perception de la signalisation pour le conducteur.

Le SSICF devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires réévaluent la procédure d'information des conducteurs dans le cadre de certains travaux n'imposant pas d'avis de ralentissement temporaire mais pouvant être une source de perturbation.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

[NL]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

In het kader van haar organisatie organisatie en planning van werken evolueert Infrabel naar massificatie en de uitvoering van werken zonder treinverkeer. Deze overgang dient te gebeuren in overleg met de spoorwegondernemingen.

[NL]

In het kader van haar organisatie organisatie en planning van werken evolueert Infrabel naar massificatie en de uitvoering van werken zonder treinverkeer. Deze overgang dient te gebeuren in overleg met de spoorwegondernemingen.

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksgaan een actieplan over aan de DVIS.

Idem R2.

Uitrol TBL1+ en ETCS wordt volgens planning uitgevoerd.

CONSTAT - ANALYSE

L'étude de la planification du service du conducteur montre que ce dernier subissait un niveau de fatigue important à sa prise de poste et au moment de l'accident.

Les EF respectent les règles concernant l'organisation des plannings de travail, notamment pour un travail de nuit. Ce travail en horaire décalé fait l'objet d'évaluations particulières lors de la formation et de l'engagement du personnel (profil psychologique et médical). Cependant, malgré ce respect, une fatigue particulière peut se manifester au cas par cas chez un conducteur.

L'évaluation de son niveau de fatigue repose sur l'auto-évaluation, dont la relative inefficacité est prouvée à cause notamment de la pression sociale.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires mettent des procédures en place afin de minimiser les risques d'hypovigilance des conducteurs, que ce soit par la mise en place d'un système de gestion de la fatigue ou de tout autre système.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[FR]

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

NMBS Logistics heeft de volgende projecten ontwikkeld:

A. "Risk and Fatigue Tool" (Workshop september 2014)

Wetenschappelijke berekening ivm invloed van werkschema's op welzijn en veiligheid. Analyse van reeksen

B. Werken met moeilijk uren (Workshop oktober 2014)

Wat kunnen wij als bedrijf doen om de bestuurder te begeleiden.

Culture d'entreprise. Approches possible

C. Ontwikkel en implementeer "Sleepyness Sensor" (startfase)

A. Volledig uitgevoerd.

Bijkomend: invoeren R&F Tool on real time (S1 2017)

B. 100% voor B-Log bestuurders.

Bijkomende ondersteuning wordt onderzocht (individuele coaching bij slaapproblemen)

C. Nieuw test fase eerste trimester 2016.

Acceptatietests lopen moeilijk: zoeken naar nieuwe partner voor draagbare sensors

CONSTAT - ANALYSE

Le système ferroviaire attend des conducteurs qui circulent sur son réseau qu'ils perçoivent les signaux, les interprètent correctement et adoptent le comportement approprié.

Dans ce cadre les entreprises ont adopté divers mécanismes de protection pour aider à prévenir les accidents.

Ces mécanismes de protection sont insuffisants dans la situation où un conducteur de train interprète mal ou perçoit mal l'indication du signal avertisseur.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires et le gestionnaire d'infrastructure incorporent, dans la mesure du réaliste, une tolérance aux modes de défaillances humaines de telle sorte qu'une simple défaillance ne mène pas directement à un événement catastrophique, et pallie par des mesures structurelles et opérationnelles aux risques identifiés.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

[NL]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

Infrabel werkt intensief aan de uitvoering van het Masterplan ETCS en werkt constructief samen met de spoorwegondernemingen rond de invoering van beschermingsmaatregelen.

[NL]

Infrabel werkt intensief aan de uitvoering van het Masterplan ETCS en werkt constructief samen met de spoorwegondernemingen rond de invoering van beschermingsmaatregelen.

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Idem R2.

Uitrol TBL1+ en ETCS wordt volgens planning uitgevoerd.

CONSTAT - ANALYSE

L'un des rôles du système d'aide à la conduite Memor est de rappeler la restriction au conducteur par le maintien de l'indication lumineuse: elle n'a cependant pas été suffisamment saillante pour être perçue par le conducteur et jouer un rôle de rappel efficace.

L'allumage du Memor permet, au mieux, une réévaluation de la situation par le conducteur mais pas une correction de la représentation de la situation dû aux faits que le signal n'est plus visible et que le MEMOR ne donne pas d'information sur le contenu du signal raté.

En l'absence de moyens de défense physique à sécurité intrinsèque pour le contrôle des trains, les moyens de défense actuels se sont avérés insuffisants pour prévenir le déraillement.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que des mesures opérationnelles soient concertées entre le GI et les EF.

Il est important de respecter les engagements pris suite à l'accident ferroviaire de Buizingen pour équiper le réseau ferroviaire belge et les trains de l'équipement ETCS en Belgique. Il est recommandé de poursuivre l'effort à tous les niveaux de pouvoir pour mettre en oeuvre et réaliser les plans proposés.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

Infrabel werkt intensief aan de uitvoering van het Masterplan ETCS volgens de afgesproken planning.

[NL]

Infrabel werkt intensief aan de uitvoering van het Masterplan ETCS volgens de afgesproken planning.

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Idem R2

A. Volledig uitgevoerd.

B. 100% voor B-Log bestuurders

C. Nieuwe test fase eerste trimester 2016.

Resultaten tests eind 2016 nog niet gecommuniceerd.

CONSTAT - ANALYSE

Le jour de l'accident divers représentants de diverses entreprises se sont déplacés dans la zone de sécurité autour du site de l'accident, sans analyse de risque ou LMRA (Last Minute Risk Analysis) préalable et sans protections individuelles.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que l'analyse des risques et un LMRA d'une situation soit effectués par le personnel du GI et des EF avant que leur personnel ne se rende sur le site d'un accident pour effectuer diverses inspections, constations, et/ou mesures et que cette procédure soit développée dans leurs plans d'urgence respectifs.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

[NL]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

Een procedure voor het uitvoeren van een LMRA werd toegevoegd aan het nood- en interventieplan van Infrabel. De opleiding van interne medewerkers en externe stakeholders wordt voorzien.

[NL]

Een procedure voor het uitvoeren van een LMRA werd toegevoegd aan het nood- en interventieplan van Infrabel. De opleiding van interne medewerkers en externe stakeholders wordt voorzien.

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Een campagne van audit naar de onderaannemers wordt ondernomen:

1. DBSR NL (midden 2014).
2. Alle hulpondernemingen staan op programma.
3. Nieuwe contracten worden voortaan voorafgaand geauditeerd.

CONSTAT - ANALYSE

Certaines fonctionnalités du GSM-R lors des communications d'alarme paraissent complexes lorsqu'elles doivent être appliquées par un conducteur mis sous pression par une situation dégradée : il est nécessaire de suivre une séquence d'actions et d'appuyer sur le bouton "push-to-talk" pour communiquer avec le Traffic Control.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que les EF prennent les mesures nécessaires pour pallier au risque identifié d'une mauvaise utilisation du GSM-R en situation dégradée

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

1. NMBS Logistics neemt deel mee aan een analyse die door Infrabel uitgevoerd werd
2. Versterking instructies aan de bestuurders (in onderzoek). Oefeningen gepland
3. Permanente vorming bestuurders S1 2016: herhaling van de regels en praktijk training (communicatie GSM-R).

CONSTAT - ANALYSE

Après la fin de la phase provinciale différents partis, parmi lesquelles les instances provinciales, organisent des analyses et discussions et les leçons apprises sont partagées avec tous les partis concernés. Jusqu'à présent les EF et le GI n'ont partagé leurs expériences que partiellement.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que les EF et le GI reprennent le principe d'organiser des réunions d'échange après un accident grave de façon à ce que les expériences et leçons apprises soient partagées systématiquement.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

[NL]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksorgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

Het principe voor uitvoering van overleg met alle betrokken partijen om lessen te trekken uit het verloop en de afwikkeling van incidenten werd toegevoegd aan het nood- en interventieplan van Infrabel. Dit zal in praktijk worden gebracht wanneer nodig.

[NL]

Het principe voor uitvoering van overleg met alle betrokken partijen om lessen te trekken uit het verloop en de afwikkeling van incidenten werd toegevoegd aan het nood- en interventieplan van Infrabel. Dit zal in praktijk worden gebracht wanneer nodig.

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Het principe van de REX vergadering is voorzien in het intern noodplan. Dit wordt meermaals nageleefd onder andere na het ongeval van Godinne (Infrabel wordt uitgenodigd)

CONSTAT - ANALYSE

Le PUI du GI prévoit que le Traffic Control prévienne le service 100 et intervienne comme unique point de contact.

Suite aux problèmes de communication avec le conducteur de train, TC est obligé d'aller aux informations.

TC ne prend pas directement contact avec les services 100 mais laisse passer les contacts via un service SNCB-Holding, le SOC, qui n'est pas connu officiellement par les services 100 dans ce genre de situations.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le GI respecte les accords tels que prévus dans le PUI afin d'éviter de possibles malentendus.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

[NL]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

De instructies over de rol van Traffic Control als contactpersoon met HC100 en de SO werden herhaald en zijn opgenomen als een continu actiepunt tijdens de opleiding van het personeel. Daarenboven werd het nummer HC112 voorgeprogrammeerd in de Etrali-telefoons van de dienstleiders, hoofdispatchers en adjuncten info.

[NL]

De instructies over de rol van Traffic Control als contactpersoon met HC100 en de SO werden herhaald en zijn opgenomen als een continu actiepunt tijdens de opleiding van het personeel. Daarenboven werd het nummer HC112 voorgeprogrammeerd in de Etrali-telefoons van de dienstleiders, hoofdispatchers en adjuncten info.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les interventions des services secours ont lieu avant qu'une information complète et précise concernant la présence de matières RID soit communiquée.

Idéalement les services secours devraient pouvoir disposer de ces informations avant leur arrivée sur place, ceci afin de garantir la sécurité des riverains et des services secours et afin de pouvoir combattre l'incendie correctement.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le GI évalue les procédures qui doivent garantir que toutes les informations sur les matières RID qui sont attendues de lui soient communiquées immédiatement et spontanément aux services 100.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[FR]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

[NL]

De zeven aanbevelingen werden tijdens de twee laatste bilaterale vergaderingen met Infrabel besproken. Vervolgens heeft het management van Infrabel een brief geschreven naar de DVIS. Hierin benadrukt Infrabel dat de infrastructuur correct heeft gewerkt en dat de regelgeving in orde is. Onderstaande specifieke acties werden genomen. Dit item wordt door DVIS beschouwd als afgesloten. Indien het Onderzoeksgaan dit nodig acht, kan in een verder overleg met Infrabel de concrete invulling van de aanbevelingen verder worden gepreciseerd.

ACTION DU GI

[FR]

Technische maatregelen werden genomen om continu een lokale back-ups te hebben van de door de spoorwegondernemingen doorgegeven samenstelling van de treinen en hun last. Bovendien werd de beschikbaarheid van RID-gegevens voor het personeel verbeterd. Het personeel werd hierover geïnformeerd.

[NL]

Technische maatregelen werden genomen om continu een lokale back-ups te hebben van de door de spoorwegondernemingen doorgegeven samenstelling van de treinen en hun last. Bovendien werd de beschikbaarheid van RID-gegevens voor het personeel verbeterd. Het personeel werd hierover geïnformeerd.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Le comportement des conducteurs de train peut être évalué à l'aide d'analyses de bandes de vitesse.

Les dernières modifications techniques aux locomotives impliquées dans l'accident, parmi lesquelles la possibilité d'enregistrer l'utilisation du klaxon, sont bien documentées et traçables.

Le jour après l'accident l'EF fait une mauvaise interprétation des données enregistrées. Il n'existe pas de manuel d'origine sur le fonctionnement du système d'enregistrement de vitesse dans la langue maternelle, des modifications antérieures ne sont pas traçables et un manuel pour l'analyse des données dans le cadre d'évaluations de conducteurs de train n'est pas disponible.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que l'EF complète la documentation et les manuels sur l'utilisation et sur le fonctionnement des systèmes d'enregistrement de vitesse et que toutes les modifications soient traçables.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Zie aabeveling R6

ACTION DU GI

ACTION DE L'EF

[NL]

Logistics maakt zes maand na de publicatie van het ongevalsverslag van het Onderzoeksorgaan een actieplan over aan de DVIS.

Zie R6

Permanente vorming bestuurders S1 2016: herhaling van de regels en praktijk training (communicatie GSM-R).

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT LINKEBEEK

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 12-2015

N° RECOMMANDATION 1

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR GI / IB

CONSTAT - ANALYSE

Les problèmes d'adhérence du 3 novembre 2014 sont principalement causés par la présence de feuilles mortes dans la voie.

ACTION DU GI

[FR]

De procedure werd eind 2016 door Infrabel getest.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure gère la végétation le long des voies afin que les problèmes d'adhérence suite à la chute des feuilles soient évités.

8 zones critiques ont été détectées au niveau de la problématique de l'adhérence au freinage; un suivi spécifique de la végétation dans ces zones a été demandé aux arrondissements concernés.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les voies dans la descente ne sont pas nettoyées; en conséquence les voies sont encrassées et l'encrassement s'accumule.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure élabore des lignes directrices traçables pour le nettoyage des voies, en tenant compte des constatations du rapport.

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure mette en place un système permettant de mesurer et d'analyser la qualité du nettoyage.

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure améliore l'efficacité du système de prévision de l'état glissant (adhérence) des voies.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

ACTION DU GI

[FR]

De procedure werd eind 2016 door Infrabel getest.

8 zones critiques ont été détectées au niveau de la problématique de l'adhérence au freinage; ces zones été communiquées à I-TMS.3 (note du 15/04/16) pour un passage d'un train nettoyeur ou similaire au min. 1x par jour en semaine. La liste a été suivie au cours de l'automne 2016. L'analyse de l'effectivité du nettoyage est complexe; l'introduction du train "Sandite" en 2016 a permis d'assurer des parcours sur les lignes 50 et 60 et de tester une autre méthode. L'information "météo" est assurée via un contrat géré par I-TMS.3.

ACTION DE L'EF

CONSTAT - ANALYSE

Les problèmes d'adhérence rencontrés plus tôt dans la journée n'ont pas été signalés au gestionnaire d'infrastructure.

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires signalent sans délai au gestionnaire d'infrastructure les informations urgentes concernant les problèmes d'adhérence.

ACTION DE L'EF

[NL]

Fase 3: NMBS aanvaard om mee te werken aan een efficiëntere uitwisseling van informatie.

Fase 4 en 5: Infrabel en NMBS onderhandelen momenteel een MOU over samenwerking en informatieuitwisseling naar aanleiding van incidenten/ongevallen wat de uitwisseling van informatie tussen NMBS en Infrabel nog meer zal bevorderen. Deze MOU werd al besproken op 21/09/2016 tijdens het bilateraal overleg NMBS-Infrabel. Een ad hoc werkgroep is nog voorzien om de tekst ten gronde te bespreken en verder uit te werken.

De tekst van de MOU is nog niet afgerond. Er wordt ondertussen toch al ad hoc informatie uitgewisseld. NMBS zit bovendien elke 2 maanden met Infrabel samen in een bilateraal overleg om voor gezamenlijke problemen oplossingen te zoeken.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Infrabel en NMBS onderhandelen over de toepassing van een nieuwe procedure, eind 2016 was er nog geen akkoord over de final draft.

CONSTAT - ANALYSE

La gravité des problèmes d'adhérence pendant les heures et les jours qui ont précédé l'accident n'a pas été identifiée dans les temps.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure donne les instructions à leurs services afin de répondre en temps opportun aux problèmes d'adhérence.

Le SSICF devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires et le gestionnaire d'infrastructure coopèrent afin de garantir un échange efficace d'informations.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Infrabel en NMBS onderhandelen over de toepassing van een nieuwe procedure, eind 2016 was er nog geen akkoord over de final draft.

ACTION DU GI

[FR]

De procedure werd eind 2016 door Infrabel getest.

Un plan d'action a été établi; en priorité pour la zone de Linkebeek. Suite réunions du sous-groupe 4 "Safety"; des procédures seront également proposées. Elles devront être implémentées par I-TMS

ACTION DE L'EF

[NL]

Fase 3: NMBS aanvaard om mee te werken aan een efficiëntere uitwisseling van informatie.

Fase 4 en 5: Infrabel en NMBS onderhandelen momenteel een MOU over samenwerking en informatieuitwisseling naar aanleiding van incidenten/ongevallen wat de uitwisseling van informatie tussen NMBS en Infrabel nog meer zal bevorderen. Deze MOU werd al besproken op 21/09/2016 tijdens het bilateraal overleg NMBS-Infrabel. Een ad hoc werkgroep is nog voorzien om de tekst ten gronde te bespreken en verder uit te werken.

De tekst van de MOU is nog niet afgerond. Er wordt ondertussen toch al ad hoc informatie uitgewisseld. NMBS zit bovendien elke 2 maanden met Infrabel samen in een bilateraal overleg om voor gezamenlijke problemen oplossingen te zoeken.

CONSTAT - ANALYSE

Les risques d'une mauvaise adhérence ne sont pas clairement identifiés et la surveillance est basée sur les critères « nombre minutes de retard » et « nombre d'incidents qui entraînent des retards ».

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure et les entreprises ferroviaires identifient en collaboration tous les risques associés aux problèmes d'adhérence et définissent des objectifs concrets pour s'assurer que les risques identifiés soient gérés.

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure et les entreprises ferroviaires prennent les mesures de correction appropriées afin de mesurer et d'analyser tous les problèmes d'adhérence sur la base de critères permettant d'évaluer la véritable ampleur des problèmes d'adhérence.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Infrabel en NMBS onderhandelen over de toepassing van een nieuwe procedure, eind 2016 was er nog geen akkoord over de final draft.

ACTION DU GI

[FR]

De procedure werd eind 2016 door Infrabel getest.

Analyse des risques demandée à I-TMS.12. Poursuite de l'identification des zones à risques après analyse des enregistrements de la télémétrie sur les Desiro fournis par la SNCB

ACTION DE L'EF

[NL]

Fase 3: NMBS aanvaard om mee te werken aan een efficiëntere uitwisseling van informatie.

Fase 4 en 5: Infrabel en NMBS onderhandelen momenteel een MOU over samenwerking en informatieuitwisseling naar aanleiding van incidenten/ongevallen wat de uitwisseling van informatie tussen NMBS en Infrabel nog meer zal bevorderen. Deze MOU werd al besproken op 21/09/2016 tijdens het bilateraal overleg NMBS-Infrabel. Een ad hoc werkgroep is nog voorzien om de tekst ten gronde te bespreken en verder uit te werken.

De tekst van de MOU is nog niet afgerond. Er wordt ondertussen toch al ad hoc informatie uitgewisseld. NMBS zit bovendien elke 2 maanden met Infrabel samen in een bilateraal overleg om voor gezamenlijke problemen oplossingen te zoeken.

CONSTAT - ANALYSE

Les flancs du champignon des rails sont contaminés par de la graisse de lubrification provenant du graissage de boudin du matériel roulant.

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait veiller à ce que les entreprises ferroviaires évaluent le bon fonctionnement et le bon réglage du système de graissage des boudins.

Le SSICF devrait veiller à ce que le gestionnaire d'infrastructure et les entreprises ferroviaires identifient tous les risques associés au graissage de boudin des roues et définissent des objectifs spécifiques pour s'assurer que les risques identifiés soient gérés efficacement.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Infrabel en NMBS onderhandelen over de toepassing van een nieuwe procedure, eind 2016 was er nog geen akkoord over de final draft.

ACTION DU GI

[NL]

De procedure werd eind 2016 door Infrabel getest.

De risicoanalyse over adhesie kent zijn kick-off op dinsdag 11 april 2017 waarbinnen de planning zal worden vastgelegd.

ACTION DE L'EF

[NL]

Fase 3: NMBS aanvaard om mee te werken aan een efficiëntere uitwisseling van informatie.

Fase 4 en 5: Infrabel en NMBS onderhandelen momenteel een MOU over samenwerking en informatieuitwisseling naar aanleiding van incidenten/ongevallen wat de uitwisseling van informatie tussen NMBS en Infrabel nog meer zal bevorderen. Deze MOU werd al besproken op 21/09/2016 tijdens het bilateraal overleg NMBS-Infrabel. Een ad hoc werkgroep is nog voorzien om de tekst ten gronde te bespreken en verder uit te werken.

De tekst van de MOU is nog niet afgerond. Er wordt ondertussen toch al ad hoc informatie uitgewisseld. NMBS zit bovendien elke 2 maanden met Infrabel samen in een bilateraal overleg om voor gezamenlijke problemen oplossingen te zoeken.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **SCHAERBEEK**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **11/2016**

N° RECOMMANDATION **1**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **GI - EFs / IB - SO's**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Nous recommandons qu'un système soit mis en place pour encourager les collaborateurs de l'entreprise ferroviaire et du gestionnaires d'infrastructure à rapporter les comportements prudents et imprudents au sein de son entreprise.

[NL]

Infrabel onderzoekt deze aanbeveling en maakt begin 2017 zijn conclusies over aan de DVIS.

ACTION DE L'EF

[NL]

De aanbeveling wordt geanalyseerd door NMBS.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Nous recommandons que l'Autorité de Sécurité veille à ce que :

- les échanges entre le gestionnaire de l'infrastructure et les entreprises ferroviaires permettent une meilleure coordination de l'implémentation de l'ETCS;
- des échanges soient menés sur les analyses de sécurité et/ ou études de risques ainsi que sur les mesures proposées pour atténuer les risques induits;
- en l'absence de certaines études, celles-ci soient réalisées.

[NL]

L'audit a été programmé par le SSICF dans le courant du second semestre 2016. De resultaten waren eind 2016 nog niet bekend.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2017.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **SCHAERBEEK**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **11/2016**

N° RECOMMANDATION **3**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EFs / SO's**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Nous recommandons que l'Autorité de Sécurité impose au travers du système de gestion de sécurité des entreprises ferroviaires de gérer en continu les risques de sécurité lié à la fatigue des conducteurs de train et plus particulièrement par une gestion multi-dimensionnelle des horaires.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2017.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT ANTWERPEN

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 11/2016

N° RECOMMANDATION 1

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR EFs / SO's

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer que les entreprises ferroviaires prennent bien en compte le risque identifié lié à l'absorption, avant la conduite, de médicaments non considérés comme peu sûrs mais qui, vu que leur effet est limité dans le temps, peuvent néanmoins avoir des effets secondaires néfastes sur la conduite.

Le SSICF devrait s'assurer que les entreprises ferroviaires sensibilisent leurs conducteurs au fait que l'effet d'un médicament est limité dans le temps et risque de leur donner une fausse impression d'aptitude au service.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2017.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT ANTWERPEN

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 11/2016

N° RECOMMANDATION 2

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR EFs / SO's

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer que toutes les entreprises ferroviaires prennent les mesures nécessaires pour adapter toutes les locomotives en configuration 7D ou 7D1.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2017.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT ANTWERPEN

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 11/2016

N° RECOMMANDATION 3

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR GI / IB

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer que le gestionnaire de l'infrastructure mette en oeuvre le plus rapidement possible le projet, actuellement à l'étude, visant à éliminer les conflits lors de la planification et du maintien des horaires.

[NL]

Infrabel onderzoekt deze aanbeveling en maakt begin 2017 zijn conclusies over aan de DVIS.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2017.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **ANTWERPEN**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **11/2016**

N° RECOMMANDATION **4**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EFs / SO's**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Le SSICF devrait s'assurer que les entreprises ferroviaires déploient un FRMS (Fatigue Risk Management System) efficace qui soit non seulement basé sur un respect strict de la réglementation mais aussi sur des éléments comme la formation et la sensibilisation des conducteurs, la planification du service, l'introduction de systèmes de détection de l'hypovigilance, ...

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **BUIZINGEN**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **02/2017**

N° RECOMMANDATION **1**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EFs / SO's**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande au SSICF de s'assurer que l'entreprise ferroviaire, en collaboration avec les centres de formation, sensibilise les apprenants conducteurs aux erreurs de routine et pièges possibles des situations opérationnelles peu rencontrées.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **BUIZINGEN**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **02/2017**

N° RECOMMANDATION **2**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EFs / SO's**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande que l'entreprise ferroviaire identifie des règles de bonnes pratiques à mettre en oeuvre dans la gestion des congés et des retours de congé.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **BUIZINGEN**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **02/2017**

N° RECOMMANDATION **3**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **EFs / SO's**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande au SSICF de s'assurer que l'entreprise ferroviaire réalise :

- un échantillonnage suffisant des bandes de vitesse pour assurer une gestion efficace des risques de survitesses;
- des statistiques permettant de croiser les données en fonction de facteurs explicatifs potentiels.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT **BUIZINGEN**

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT **02/2017**

N° RECOMMANDATION **4**

TYPE **CAUSE DIRECTE-INDIRECTE**

ADRESSÉE À **SSICF/DVIS**

EXÉCUTION PAR **GI / IB**

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande que le gestionnaire d'infrastructure passe en revue sa gestion actuelle des risques afin d'établir si de nouveaux éléments en corrélation avec l'accident analysé ne nécessitent pas une adaptation de cette gestion des risques.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT BINCHE

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 07/2016

N° RECOMMANDATION 1

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR GI / IB

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande au gestionnaire d'infrastructure de veiller à ce que ses procédures internes reflètent l'expérience acquise et la formalisation des résultats des analyses de risques dans les documents de sorte qu'elles permettent à tout un chacun de valider chaque étape des études, travaux et tests réalisés dans le cadre de modifications d'installations de signalisation.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT BINCHE

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 07/2016

N° RECOMMANDATION 2

TYPE AUTRES

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR GI / IB

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

L'OE recommande au SSICF d'assurer un suivi de la mise en place du plan d'action global des améliorations mis en oeuvre par Infrabel. L'audit a été programmé par le SSICF dans le courant du second semestre 2016.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

[NL]

Een actieplan wordt opgesteld tegen begin 2014.

Dit item wordt besproken in verschillende werkgroepen onder leiding van Infrabel. Een wijziging ervan zou een impact hebben op het ganse seinsysteem zowel voor het reizigersverkeer als het goederenverkeer.

Een uitspraak hierover wordt verwacht eind 2016.

L'audit a été programmé par le SSICF dans le courant du second semestre 2016.

Eind 2016 waren de resultaten nog niet beschikbaar.

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT LANDEN

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 10/2016

N° RECOMMANDATION 1

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À SSICF/DVIS

EXÉCUTION PAR EF / SO

CONSTAT - ANALYSE

ACTION DU GI

RECOMMANDATION

La SNCB devrait évaluer ses procédures actuelles afin de s'assurer que des modifications, même mineures, impactant des systèmes de sécurité (système de freinage,...) soient analysées d'un point de vue des risques engendrés, avant d'effectuer le changement.

ACTION DE L'EF

[NL]

De aanbeveling wordt geanalyseerd door NMBS.

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

LIEU DE L'ÉVÉNEMENT MALDEGEM

DATE DE PUBLICATION DU RAPPORT 07/2017

N° RECOMMANDATION 1

TYPE CAUSE DIRECTE-INDIRECTE

ADRESSÉE À EF / SO

EXÉCUTION PAR EF / SO

CONSTAT - ANALYSE

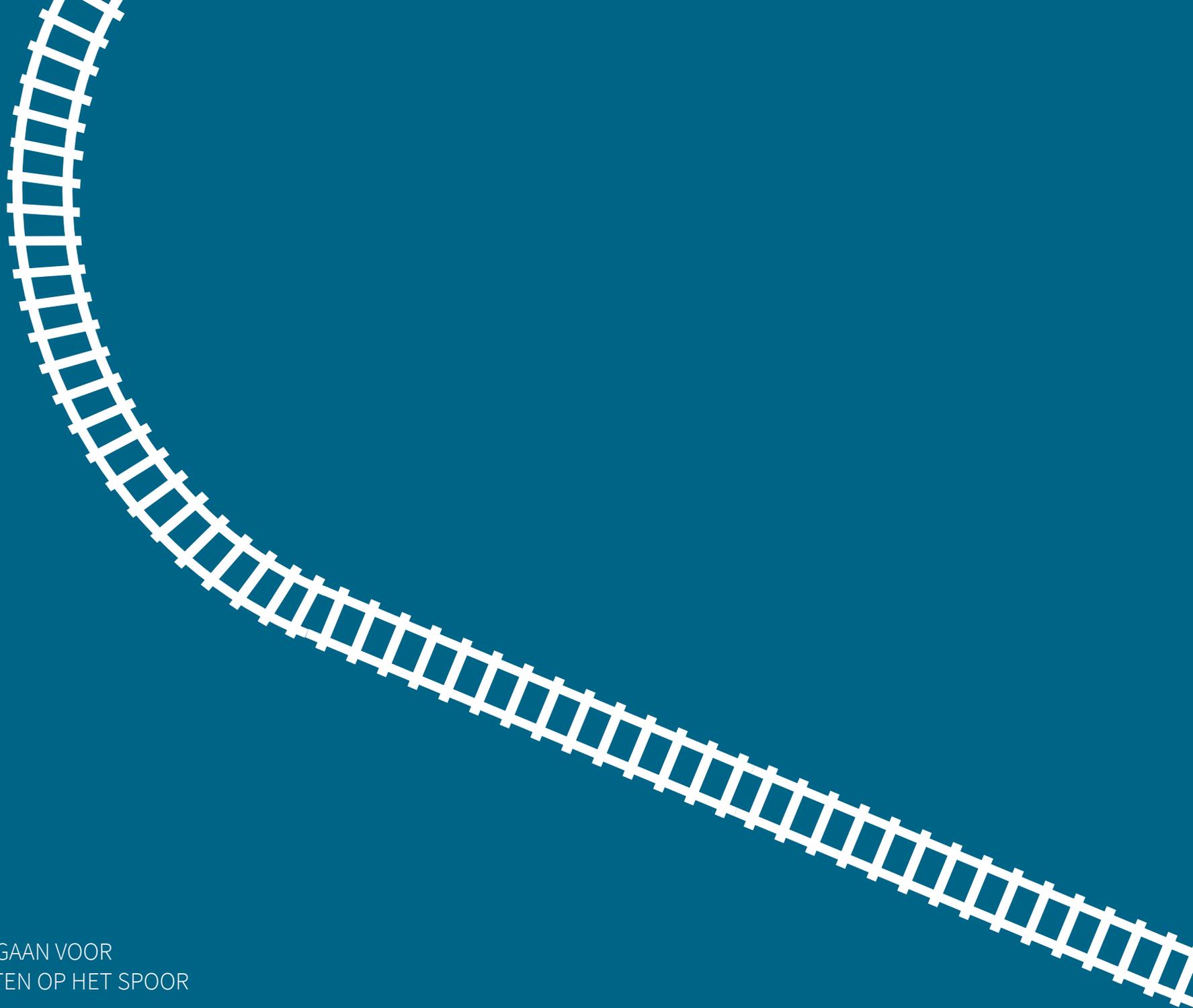
ACTION DU GI

RECOMMANDATION

Nous recommandons aux exploitants de ligne ferroviaire musée d'évaluer et de prendre des mesures, si nécessaire, pour limiter l'impact de l'eau utilisée.

ACTION DE L'EF

COMMENTAIRES & ACTION DU SSICF

JAARVERSLAG
VAN HET ONDERZOEKSORGAAN VOOR
ONGEVALLLEN EN INCIDENTEN OP HET SPOOR
2016